

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra pomocných věd historických a archivnictví

Důstojník československé armády René Černý (1914 – 1950)

Výuková prezentace pro střední školy

Bakalářská práce

Autor: Luboš Marek
Studijní program: B3928 - Technická podpora humanitních věd
Studijní obor: Počítačová podpora v archivnictví
Vedoucí práce: Mgr. Radek Pokorný

Hradec Králové, 2015

Zadání bakalářské práce

Autor: Luboš Marek

Studium: F11218

Studijní program: B3928 Technická podpora humanitních věd

Studijní obor: Počítačová podpora v archivnictví

Název bakalářské práce: **Důstojník Československé armády René Černý (1914 - 1950). Výuková prezentace pro střední školy**

Název bakalářské práce AJ: The officer of the Czechoslovakia army René Černý (1914 - 1950). Educational presentation for Secondary Schools

Anotace:

Stručný obsah: Bakalářská práce si klade za cíl podrobně zmapovat dostupné archivní prameny a literaturu k osobě René Černého, z které vzejde hlavní část práce. Úkolem této části práce bude taktéž poukázat na dosud nepublikované skutečnosti o životě důstojníka René Černého. Ze základního textu vzejde vhodná výuková prezentace pro střední školy, která bude přílohou této bakalářské práce. Prezentace může posloužit jako podpora výuky a osvěty regionálních dějin jak na SŠ tak i např. pracovníkům muzeí na Kladensku a Slánsku. Metody zpracování: analýza, syntéza a výuková prezentace Literatura nebo archivní fondy: Archivní fondy (výběr): Vojenský ústřední archiv: fond kmenové listy René Černý fond kvalifikační listiny René Černý Vojenský archiv centralna registratúra Trnava: fond osobní složka René Černý Archiv bezpečnostních složek: fond spisový materiál(sign.): 302-574-9, 302-139-1, 302-91-1 a Z(M)-7-2; ZŠ Zbečno: Pamětní kniha Obecné školy ve Zbečně 1848- 1958 Literatura (výběr): Jan BRET, 22 oprátek, Praha 1999 Miroslav ČAPEK, Dva portréty, In. Slanský obzor 7, 2000 Otomar DVOŘÁK, Tisíc let mezi řekou a lesem, Beroun 2003 Vilém FENCL - Martin ŘÍHA, Československá armáda ve Velké Británii, Praha 2003 Jiří FRIDLER - Václav SLUKA, Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920- 1938, Praha, 2006 Jan GEBHART - Jan KUKLÍK, Velké dějiny zemí Koruny české, XVa 1938-1945, Litomyšl 2006 Jan GEBHART - Jan KUKLÍK, Velké dějiny zemí Koruny české, XVb 1938-1945, Litomyšl

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví, Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Radek Pokorný
Oponent: doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce: 31. 5. 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně, pod odborným vedením Mgr. Radka Pokorného a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 17. 12. 2015

.....

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Radkovi Pokornému za podněty, konzultace a také odborné vedení. Můj vděk patří také PhDr. Jiřimi Plachému Ph.D. z Vojenského historického ústavu, a kolegům z Národního archivu, kde mi při sestavování práce a četných konzultací nejvíce pomohla Mgr. Vlasta Měšťánková.

Anotace

MAREK, Luboš. Důstojník československé armády René Černý (1914 – 1950). Výuková prezentace pro střední školy, Hradec Králové: Filozofická fakulta Univerzita Hradec Králové, 2015, 81 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V první historicko-výzkumné části je práce zaměřena na dokumentaci životních osudů důstojníka československé armády René Černého. Tento voják začal armádní kariéru nejprve v jezdeckém učilišti v Pardubicích. V zahraničí během druhé světové války působil jako zpravodajský důstojník a také u tankové jednotky. Po návratu zpět do obnoveného Československa studoval na Vysoké škole válečné v Praze a následně zde působil jako vyučující. Při pokusu o útěk byl v roce 1948 zatčen a odsouzen k mnohaletému trestu. V roce 1950 byl ve vykonstruovaném soudním procesu odsouzen k smrti a popraven. Rehabilitován byl až po roce 1989. V této části práci byl podrobně zdokumentován jeho život včetně mnoha podrobností.

Druhá část práce se věnuje tvorbě výukové prezentace v programu PowerPoint. V podrobném popisu je zde popsán vznik jednotlivých snímků a také použité fotografie a ilustrační obrázky z mnohých dosud neznámých fondů. Důraz je zde kladen na volbu vhodného softwaru.

Klíčová slova: René Černý, důstojník, prezentace, Velká Británie, PowerPoint, poprava

Annotation

MAREK, Luboš. The officer of the Czechoslovakia army René Černý (1914 – 1950). Educational presentation for Secondary Schools, Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2015, 81 pp. Bachelor thesis.

The presented Bachelor thesis is divided into two parts. The first one concerns with historical research and is focused on life story documentation of a Czechoslovakia army officer René Černý. This soldier started his career in the Equestrian College in Pardubice. During the World War II he served as an intelligence officer and also served for the tank units. After his comeback to the restored Czechoslovakia he had studied at the Military College in Prague and then he worked there as a teacher. In the year 1948 he was caught while trying to escape from the country and was sentenced then to a many years of punishment. Two years later he was sentenced to death in a kangaroo court and then was executed. He was rehabilitated after the revolution in 1989. In the first part of the thesis his life story was documented in detail whereas the second part describes the process of making the Powerpoint presentation. There are described in detail making of the slides and criteria for choosing the photographs and images from many newly discovered archives. An extra emphasis is placed on choosing proper software.

Key words: René Černý, army officer, presentation, Great Britain, PowerPoint, execution

Obsah

Úvod.....	9
Rozbor pramenů a literatury	10
1. Důstojník čs. armády René Černý.....	14
1.1. Mládí v rodině českého železničáře	14
1.2. Voják československé armády.....	18
1.3. Důstojník v tzv. druhé republice	20
1.4. Odboj v Protektorátě Čechy a Morava.....	21
1.5. Služba ve Francii.....	25
1.6. Služba ve Velké Británii.....	28
1.7. Důstojníkem u Dunkerque	32
1.8. Důstojník v čs. armádě 1945 – 1948.....	34
1.9. Situace po roce 1948	39
1.10. Pokus o útěk do zahraničí	40
1.11. Vazba ve vojenské věznici v Praze	42
1.12. Vzpoua ve věznici Plzeň – Bory.....	44
1.13. Občanská a soudní rehabilitace René Černého	46
2. Výuková prezentace pro střední školy	48
2.1. Návrh tematických okruhů prezentace.....	48
2.2. Délka a časová náročnost prezentace.....	48
2.3. Sběr materiálu pro tvorbu prezentace	48
2.3.1. Dokumentace písemností a obrázků získané z archivních fondů	49
2.3.2. Dokumentace písemností a obrázků získaných mimo archivní fondy.....	49
2.4. Volba softwaru při tvorbě prezentace.....	49
2.4.1. PowerPoint	50
2.4.2. Program GIMP	50
2.4.3. ClipConverter.....	51
2.5. Popis vytvoření prezentace v programu PowerPoint	51
2.6. Vytvoření jednotlivých snímků prezentace	51
2.7. Animační prvky v programu PowerPoint	59
2.8. Požadavky na lektora	59
Závěr.....	60

Seznam pramenů, literatury a ostatních zdrojů:.....	62
Seznam zkratk	71
Seznam příloh	73
Přílohy.....	74

Úvod

V okrese Kladno existuje dodnes mnoho zapomenutých osobností, které byly během svého života odhodlány nasadit svůj život při obraně vlasti. Mnozí z těchto lidí se zapojili do domácího a zahraničního odboje za druhé světové války a po roce 1948 byli opět perzekuováni komunistickým režimem. Osudy těchto lidí jsou ve větší míře zapomenuty, ale stávají se nyní tématem vědeckých konferencí, odborných prací, nebo popularizačních článků.¹ Životní příběh René Černého je částečně zpracován již v některých pracích, přesto některé okolnosti jeho života nebyly dosud zveřejněny. V této bakalářské práci chci doplnit dosavadní výzkumy o nové poznatky a těmito kroky se i pokusit zpřístupnit jeho osud odborné a laické veřejnosti. Nástrojem pro tuto popularizaci bude vytvoření výukové prezentace pro střední školy, které se budu věnovat také v této práci.

Pro výběr tématu mě především inspirovaly dlouholeté výzkumy zaměřené na regionální dějiny a také zájem o osud významných osobností Kladenského a Slánského regionu. Výrazným podmětem při volbě tématu byla několikaletá pracovní zkušenost z Melicharova vlastivědného muzea v Unhošti, kde veřejnost, středoškolští studenti ale i většina badatelů neměla žádné povědomí o významných rodácích tohoto regionu.

Hlavním cílem mé práce je zdokumentovat osud René Černého na archivní pramenné základně. Tímto chci také přinést do povědomí badatelské obce dosud neznámé informace o jeho životě. Dalším cílem mé práce je vytvořit výukovou prezentaci, která je primárně určena pro regionální muzea v Kladenském regionu. Výukovou prezentaci koncipuji tak, aby našla uplatnění nejen pro středoškolské studenty, ale i pro návštěvníky regionálního muzea a jako vizuální podpora pro

---

¹ Například: MARŠÁLEK, Zdenko. Rodáci z okresu Slaný v zahraničním vojenském odboji a otázka zkoumání regionality původu příslušníků zahraničních vojenských jednotek. In: *Slaný a Slánsko v letech 1939-1945: sborník z historické konference, Slaný 2010 : [6. listopadu 2010 v Městském centru Grand*. Slaný: Vlastivědné muzeum ve Slaném ve spolupráci s Městským úřadem Slaný, 2011, s. 66-76. Historie Slánska ve XX. století. ISBN 978-80-904657-2-5 nebo BARTONÍČEK, Pavel. Erik Koubek-slánský skaut na frontách druhé světové války. In: *Město a region v dramatickém století: Slaný a Slánsko ve XX. století : sborník z historické konference : [9. listopadu 2013 v Městském centru Grand*. Slaný: Knihovna Václava Štecha ve Slaném, 2014, s. 116-139. Historie Slánska ve XX. století. ISBN 978-80-905346-2-9.

vědecké konference.

Pro citaci literatury v poznámkovém aparátu jsem zvolil doporučenou normu ČSN ISO 690. V případě archivních pramenů nebylo možné použít citační normu, kterou zavedla Archivní správa Ministerstva vnitra, jelikož archiválie jsou doposud zpracovány podle starší metodiky, nebo nejsou zpracovány vůbec. Z této metodiky jsem přijal zkratky pro evidenční jednotky.²

Chtěl bych upozornit na některé náležitosti formální a technické povahy, užití z důvodu systematického pojetí výkladu. Usiloval jsem o dodržení chronologického popisu života René Černého v první části mé práce. V této části práce jsem se také snažil propojit životní osud René Černého s regionálními a celostátními dějinami. Při dokumentování jeho života jsem převážně v archiváliích nalézal velké množství neúplných jmen osob, která jsem nebyl schopen přesně identifikovat. Z tohoto důvodu jsem v této práci použil jen dostupnou variantu jména.

Ve druhé části práce provádím technický popis tvorby výukové prezentace a také zdůvodním volbu vhodného softwaru, který jsem použil. V části „Popis“, pak popíši tvorbu jednotlivých snímků. Technický popis tvorby prezentace se zaměří na tvorbu výkladových hesel, použití fotografií a ilustračních obrázků. Na těchto údajích je postavena daná prezentace, která vychází z historicko-výzkumné části. Proto se v technické části nebude již opakovat předchozí text.

Při tvorbě této bakalářské práce byly využity metody historické práce, jako je syntéza, analýza, interpretace a také popis tvorby výukové prezentace, která bude přílohou bakalářské práce.

Rozbor pramenů a literatury

Tato práce v historické části vychází převážně z archivního výzkumu. Základním pramenem je badateli velmi často využívaný fond Sběrka kmenových listin, který je uložen ve Vojenském ústředním archivu - Vojenském historickém archivu

---

² WANNER, Michal. *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. Druhé, doplněné a rozšířené vydání. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2015, 378 s. ISBN 978-80-86466-78-1.

v Praze (dále VÚA-VHA). V tomto fondu lze nalézt základní informace o René Černém, jeho rodinném zázemí, přehled vyznamenání nebo dokonce základní tělesné míry. Ve fondu Sbíрка kvalifikačních listin nalezneme posudky velitelů, hodnocení nadřízených, nebo studijní výsledky z různých vojenských kurzů. Dále z VÚA-VHA jsem využil např. tyto fondy: Ministerstvo národní obrany (dále MNO) Londýn, Velitelství vojenské zpravodajské služby, Evidence čs. vojenských osob v zahraničí za 2. světové války.

Dalším využitým archívem při studiu osudu René Černého je Vojenský archív –centrálna registratura Trnava. Zde je uložen osobní svazek René Černého ve fondu Sbíрка osobních spisů důstojníků. V tomto fondu jsou uloženy osobní materiály důstojníků československé armády narozených po roce 1905. Vzhledem k platnému badatelskému řádu Vojenského archivu mi nebylo umožněno použít pro dokumentaci osobní složky digitalizační techniku.

V České republice jsem při výzkumu využil i Archív bezpečnostních složek, který ve velké míře spravuje fondy bývalého Studijního ústavu Ministerstva vnitra. Jednalo se převážně o tyto fondy: Sbíрка Z, Vyšetřovací spisy – Brno, Vyšetřovací spisy – Plzeň, Ústředna Státní bezpečnosti (dále StB) po roce 1945, Hlavní správa vojenské kontrarozvědky.

Další část archivních pramenů lze nalézt i Národním archivu ČR (dále NA). Ve fondu Státní soud, lze dohledat všechny tři rozsudky soudu, které byly nad René Černým vyneseny. Součástí spisu je jak soudní korespondence tak i např. opisy různých vojenských dokladů. Dále se v NA zachoval spis ve fondu Zemský úřad Praha – matriční záležitosti, ve které lze nalézt žádost mladého vojáka o změnu křestního jména. Ve fondu Policejní ředitelství Praha II. se podařilo dohledat jak policejní přihlášky René Černého, tak dalších přátel se kterými se tento důstojník stýkal. V tomto fondu se ve všeobecné spisovně 1941 – 1951 zachoval spis, ve kterém je např. žádost o civilní řidičský průkaz (včetně fotografie), nebo žádost o registraci automobilu ze zahraničí. V NA se další materiály k životu René Černého podařilo nalézt v nedávno zpracované osobní pozůstalosti jeho dlouholetého přítele Miloše Knorra.³ V tomto fondu jsou hlavně jeho vzpomínky na Černého a také dosud

---

³ Národní archiv (dále NA), fond Knorr Miloš, generálmajor v. v., MBE (dále Knorr Miloš).

neznámé fotografie. Pro potvrzení adres a rodinných vazeb jsem využil v NA také fond Sčítání osob 1930, který je v chráněném režimu podle zákona na ochranu osobních údajů.

Ve SOA-SOKA Jičín se zachoval ve fondu Státní vyšší reálka Jičín protokol o maturitní zkoušce René Černého v roce 1934.

Dále jsem při zpracování podkladů ke své bakalářské práci kontaktoval tyto instituce: Národní filmový archív, Kabinet historie vězeňské služby, Filmotéky krátkého filmu Praha, VÚA v Olomouci, Vojenský archív Bratislava, Archív Českého rozhlasu, Český svazu bojovníků za svobodu, Konfederaci politických vězňů, Muzeum Václava Beneše Třebízského ve Slaném a SOA-SOKA Kladno, ale bohužel žádné další archivní prameny jsem ke své práci nedohledal.

Pokusil jsem se ve spolupráci s historikem Vojenského historického ústavu (dále VHÚ) Jiřím Plachým kontaktovat možné žijící příbuzné, kteří by o Reném Černém mohli hovořit, ale také bez úspěchu. S důvodu ochrany osobních údajů mi nebylo umožněno pracovníky městského úřadu nahlédnout do matriky narození obce Smečno, kde by měl být matriční záznam o narození René Černého.

Tato práce by nemohla vzniknout bez studia jak odborné tak i popularizační literatury. Jméno René Černý bylo z pochopitelného důvodu v socialistickém Československu zakázané, proto první práce začaly vycházet až po roce 1989. Asi první odbornou studii napsal Jiří Plachý. V této práci je velmi obsáhle popsán život René Černého. Velká pozornost je zde věnována i dalším osobám, které byly popraveny při tzv. Borské vzpouře v Plzni.⁴ Tento autor se také zúčastnil již v roce 2003 s příspěvkem o René Černém vědeckého semináře s názvem Protinacistický odboj v Pojizeří.⁵ Práci o René Černém, která je na pomezí mezi historickou studií a popularizačním článkem zařadil do své publikace také historik Ivo Pejčoch. V této práci však spíše najdeme převzaté věci z výše uvedené publikace.⁶

Pro dokreslení života René Černého mají význam i práce zaměřené

---

⁴PLACHÝ, Jiří. Major René Černý- zapomenutá oběť. In: *Securitas imperii: sborník k problematice 50. let*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2005, s. 209-226. 12. ISBN 80-86621-17-0.

⁵NA, fond Svaz protifašistických bojovníků - ústřední výbor, Praha (dále ÚV-SPB), sign. Soutěž SPB 3861 (neuspořádáno).

⁶PEJČOCH, Ivo. *Vojáci na popravišti: vojenské osoby, popravené v Československu z politických důvodů v letech 1949-1966 a z kriminálních příčin v letech 1951-1984*. Vyd. 1. Cheb: Svět křidel, 2011, 406 s. ISBN 978-80-87567-01-2.

popularizačně, které jsou otištěny jednak jako kapitoly v publikacích, nebo i samostatné příspěvky ve vlastivědných sbornících. Do této kategorie by se daly zařadit práce Jana Breta, nebo příspěvek bývalého politického vězně Miroslava Čapka. Podobným typem práce se dá nazvat i dosud poslední popularizační článek regionálního badatele a středoškolského učitele Zdeňka Víška ze Slaného.⁷

Osobnost René Černého byla samozřejmě zařazena i do publikací encyklopedického rázu. Nejvíce převzatých informací o jeho osobě nalezneme v publikaci, kterou vytvořili pracovníci VHÚ v Praze a Vojenského ústavu v Bratislavě.⁸

Jméno René Černý se dostalo i do obecnějších publikací, které se věnují historii československé armády v období první republiky, nebo lze nalézt zmínky v pamětních denících, které vyšly také knižně. Zde se jedná o práce Karla Straky nebo Ivana Procházky.⁹

Většina dostupných prací se věnuje životu René Černého až po vstupu do československé armády. Vzhledem k nedostatku literatury, ve které by byly uvedeny informace o jeho dětství a dospívání bude jeho životní příběh doplněn o historický kontext z vlastivědné a regionální literatury. Zde to jsou práce Zory Dvořákové, Otomara Dvořáka nebo Jiřího Karpaše.¹⁰ Při tvorbě této bakalářské práce byly využity i práce, které jsou obecnější povahy a čtenáři umožní pochopit život důstojníka také v kontextu československých dějin 20. století. Z této skupiny

---

⁷ BRET, Jan. *22 oprátek: vojenské osoby, popravené v Československu z politických důvodů v letech 1949-1966 a z kriminálních příčin v letech 1951-1984*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 1999, 190 s. ISBN 80-860-4982-5, ČAPEK, Miroslav. Dva portréty. In: *Slánský obzor*. Slaný: Vlastivědné muzeum, 1999, s. 118-125 a VÍŠEK, Zdeněk. Tragický osud slánského rodáka René Černého. In: *Slánský obzor: Ročenka společnosti Patria, Vlastivědného muzea ve Slaném a Státního okresního archivu v Kladně*. Slaný: Společnost Patria, 2015, s. 119-133. ISBN 978-80-86772-88-2.

⁸ LANÍK, Jaroslav a Miloslav ČAPLOVIČ. *Vojenské osobnosti československého odboje 1939-1945*. Praha: Ministerstvo obrany - Agentura vojenských informací a služeb, 2005, 348 s. ISBN 80-727-8233-9.

⁹ STRAKA, Karel. *Československá armáda, pilíř obrany státu z let 1932-1939*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2007, 158 s. Historie československé armády. ISBN 978-80-7278-376-2 a PROCHÁZKA, Ivan. *Dunkerque: válečný deník Československé samostatné obrněné brigády (říjen 1944 - květen 1945)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2006, 204 s. ISBN 80-727-8353-X.

¹⁰ DVOŘÁKOVÁ, Zora. *Kniha o Slaném*. Slaný: Městský úřad, 1994, DVOŘÁK, Otomar. *Tisíc let mezi řekou a lesem: osudy Zbečna, jedné z nejstarších obcí v Čechách*. 1. vyd. Beroun: Nakladatelství MH, 2003, 79 s. ISBN 80-867-2002-0 a KARPAŠ, Roman. *Kniha o Liberci*. 2., dopl. a rozš. vyd. Liberec: Dialog, 2004, 704 s. ISBN 80-867-6113-4.

můžeme zmínit například práce Antonína Klimka, Zdeňka Kárníka nebo Jana Kuklíka.¹¹

1. Důstojník čs. armády René Černý

1.1. Mládí v rodině českého železničáře

Dne 26. července 1914 se v obci Malá Kvíce u Slaného¹² v čísle popisném 42 narodil chlapec, kterému rodiče dali jméno René. Otec Antonín Černý (nar. 10. listopadu 1886), pocházel z posádkového města Terezín, kde sloužil na železničním nádraží jeho otec.¹³ Matka Božena Černá (nar. 29. července 1892) se za svobodna jmenovala Fenclová a pocházela ze Slaného, kde její otec pracoval jako zámečnický a pumpař. Matka Boženy Černé se jmenovala Kateřina Šlaisová a pocházela z obce Koloveč, která leží v okrese Klatovy.¹⁴ Aby se mohla starat o syna i manžela byla v domácnosti, jak v té době bylo obvykle. Ve Slaném našel otec místo na železniční stanici jako písař zemské dráhy.

Křestní obřad se konal o několik dní později ve Smečně. Při samotném křtu tehdejší kaplan Bohuslav Pohlídal si nebyl jist správným tvarem francouzského jména, proto rozhodl, že kolonku dočasně v matrice ponechá prázdnou, aby správnou verzi ověřil ve slovníku. Později však kaplan do matriky zapsal latinský ekvivalent Renát, což mu v dospělosti způsobilo velké problémy. Rodiče se o tomto chybném zápise dozvěděli patrně až za 6 let, kdy byl potřeba vystavit křestní list k nástupu do školy.¹⁵

V rodišti Malé Kvíci byl René Černý také rodiči vychováván. Byla to spíše

---

¹¹ KLIMEK, Antonín. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2000, 821 s. ISBN 80-7185-328-3, KÁRNÍK, Zdeněk. *České země v éře První republiky (1918-1938)*. 2., opr. vyd. Praha: Libri, 2003, 571 s. ISBN 80-7277-195-7 a GEBHART, Jan a Jan KUKLÍK. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2006, 623 s. ISBN 80-7185-582-0.

¹² KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, s. 652-670. ISBN 80-7277-040-3; V letech 1880 – 1921 byla tato aglomerace součástí osady Velká Kvíce. Od roku 1921 se přejmenuje na Kvíček, která je osadou obce Kvíce. Součástí města Slaného se stala osada Kvíček až roku 1960.

¹³ Státní oblastní archiv- státní okresní archiv (dále SOA-SOkA) Litoměřice, fond Sbirka matrik, Matrika narozených Terezín 1883-1911, sign 164/7, fol. 56.

¹⁴ NA, fond Policejní ředitelství Praha II – Evidence osob (dále PŘP II. - EO) sign. Černá Božena nar. 1892 a SOA Praha, fond Sbirka matrik narozených, kniha Slaný, sign. 41, str. 432.

¹⁵ NA, fond Zemský úřad Praha – matriční záležitosti, sign 296/1938, kar. 1143; V roce 1938 rozhodl na základě žádostí René Černého Zemský úřad v Praze o změně jména na „René“. Do té doby se v některých dokladech vykytují obě verze tohoto jména.

menší osada, která se v období, kdy zde rodina Černých bydlela, výrazným způsobem rozrostla.¹⁶ Na přelomu let 1917 – 1918, kdy ve světě proběhla první světová válka, zasáhla tuto osadu také krutá zima, a na jaře roku 1918 zde proběhly i velmi vydatné deště.¹⁷

V první světové válce obyvatelstvo zvláště ve městech trpělo nedostatkem základních potravin. U rodiny Černých, která žila v malé osadě, lze očekávat, že alespoň základní plodiny si mohli vypěstovat nebo zakoupit na trzích v blízkých obcích nebo ve Slaném. Město Slaný mělo hlubokou minulost a v minulosti také plnilo důležitou správní úlohu. Kromě zaměstnání otce v nádražní budově našla rodina v tomto správním městě také sídla různých úřadů. Ve městě sídlil okresní soud, nemocnice, ordinace lékařů, obecné a měšťanské školy.¹⁸

Po vzniku nového státu zasáhly Československo proticírkevní nálady, které nejvíce dopadly na římskokatolickou církev, již mnozí chápali jako symbol bývalého Rakouska-Uherska. Mnozí obyvatelé proto hromadně vystoupili z církve katolické a našli duchovní smysl života v jiných církvích. Velké procento obyvatel bylo bez formálního náboženského vyznání.¹⁹ Tato situace se týkala i Slánska, kde vyrůstal René Černý. V tomto regionu proběhly rozsáhlé demonstrace, při nichž byly ničeny nejen symboly bývalé monarchie, ale při protižidovských akcí byly vyrabovány některé židovské provozovny. Konkrétně ve Slaném v červenci roku 1920 na náměstí dělníci povalili a rozbili sochu svaté Trojice, která zde stala od roku 1684. Proti této zkáze, nebylo schopné zasáhnout ani četnictvo, které ve městě sídlilo. Četníci po tomto činu zajistili a předali k potrestání Okresnímu soudu ve Slaném šestnáct osob.²⁰ V úředním záznamu čteme:

„Po 5 hodině odpolední shromáždili se na podnět nezjištěné osoby na dvoře továrny Breitfeld, Daněk tam zaměstnaní dělníci a umluvili se, že společně půjdou na náměstí Masarykovo a že tam odstraní umístěnou sochu sv. Trojice. K tomu účelu

---

¹⁶ KUČA, Karel., tamtéž; V letech 1910 je evidováno v Malé Kvíci 673 obyvatel a 793 domů. V roce 1921 je už evidováno v osadě 900 obyvatel a 919 domů.

¹⁷ DVORÁKOVÁ, Zora. *Kniha o Slaném*. Slaný: Městský úřad, 1994, s. 109- 114.

¹⁸ Město Slaný bylo do roku 1622 královským městem. V letech 1788-1849 bylo např. i správním sídlem Rakovnického kraje. Po reformě v roce 1960 je součástí okresu Kladno.

¹⁹ KÁRNÍK, Zdeněk. Tamtéž, s. 317-320.

²⁰ KUČA, Karel., tamtéž a SOA-SOkA Kladno, fond Četnická stanice Slaný, sign. Památník četnické stanice Slaný (neuspořádáno).

vzali sebou kladivo, lano a žebřík a odebrali se k soše. “²¹

Lze předpoklad, že otec ani matka René Černého do těchto akcí zapojeni nebyli. Otec jako státní zaměstnanec by demonstrováním ohrozil svojí pracovní pozici u železnice. Zda tato doba zanechala nějaký vliv na výchovu René Černého, se nepodařilo zjistit. Co se týče náboženského vyznání René Černého, rodiče pro svého syna odchod z římskokatolické církve nepožadovali. René proto zůstal formálně členem římskokatolické církve do konce svého života a na všech dokladech uváděl v kolonce náboženství i svojí víru. Zda patřil i k praktikujícím věřícím se z dostupných pramenů nepodařilo ověřit, ale asi kladný vztah ke katolické víře měl, neboť v rámci pátého ročníku středoškolských studií vynikal v předmětu náboženství.²²

Když byl otec Antonín v roce 1920 přeložen do obce Zbečno, znamenalo to pro rodinu nejen změnu bydliště, ale i starost o syna Dalibora (1920 – 1991), který se narodil v osadě Újezd.²³ V obci Zbečno tehdy stálo 158 domů. V témže roce, kdy se rodina přistěhovala, byla zahájena stavba mostu přes řeku Berounku ve Zbečně.²⁴ Ve svých šesti letech, roku 1921, byl René Černý rodiči zapsán do místní obecné školy. Druhý ročník byl zahájen zápisem dne 1. září 1922, kdy se dostavilo celkem čtyřicet šest žáků, které uvítal učitel Václav Rulaut. Rodiče tehdy zaplatili zápisné ve výši 95,- Kčs a 50 haléřů. V tomto školním roce se v únoru 1923 museli žáci zúčastnit kromě výuky i tryzny za zemřelého Dr. Aloise Rašína, při které promluvil i řídicí učitel Karel Sejkol. Při této události byly vyvěšeny i černé prapory na budově školy. Obecná škola ve Zbečně připomněla i v roce 1924 dvě významné události. První připadla na 11. října, kdy žáci oslavili výročí pětistého narození Jana Žižky z Trocnova. V podobném duchu proběhla i svátek 28. října, kdy učitelé měli krátké přednášky o zakladatelích československého státu. Při výuce na obecné škole byly mladému Renému předány také znalosti týkající občanské výchovy a ručních prací.²⁵

Další stěhování nastalo v roce 1925, kdy byl otec přeložen do severočeských

---

²¹ SOA-SOKa Kladno, fond Četnická stanice Slaný, tamtéž.

²² SOA-SOKa Jičín, fond Státní vyšší reálka Jičín, inv. č. 433, kar. 433

²³ Archív bezpečnostních složek (dále ABS), fond Vojenská kontrarozvědka, sign. 302-574-9, fol. 17 a NA, PŘP II.-EO, sign. Černý Dalibor .

²⁴ DVOŘÁK, Otomar. *Tisíc let mezi řekou a lesem: osudy Zbečna, jedné z nejstarších obcí v Čechách*. 1. vyd. Beroun: Nakladatelství MH, 2003, 79 s. ISBN 80-867-2002-0.

²⁵ Základní škola Zbečno, Pamětní kniha Obecné školy ve Zbečno 1848- 1958, s. 54-60.

Ploskovic u Litoměřic. Zde v letech 1925 – 1926 navštěvoval René Černý obecnou školu. Život v obci musel být pro rodinu pestrý, neboť zde působil velmi aktivní ochotnický spolek, který pořádal divadelní představení nejen pro školní mládež ale i pro dospělé.²⁶

Pravděpodobně v této době se rozhodl spolu s rodiči, jaký další směr bude mít jeho studijní život. V městech žáci obvykle, aby ukončili povinnou školní docházku, přecházeli na tříleté nebo čtyřleté měšťanské školy s odbornými učiteli. Odkud mohli jednak v průběhu, nebo po ukončení pokračovat v dalším vzdělávání. Měšťanské školy se dělily na chlapecké a dívčí, mnohdy byly i smíšené. Další možností pro René Černého byl již nyní přechod na střední školu, gymnázium nebo reálku. Tato možnost byla určena pro děti starší 10 let s ukončeným čtvrtým nebo pátým ročníkem obecné školy po úspěšném vykonání přijímací zkoušky. Na reálkách studium trvalo sedm let a věnovalo se technickým oborům, při kterém od druhého ročníku probíhala výuka francouzštiny nebo angličtiny. Osmiletá gymnázia byla klasická s typickou výukou latiny (již od prvního ročníku) a starořečtiny, které se studenti věnovali od pátého ročníku, a reálná, kde byla výuka totožná v prvních pěti ročnících s technickými reálkami, výuka latiny zde začala až v pátém ročníku a moderní jazyk se začal vyučovat v sedmém ročníku.²⁷

O Reném by se dalo říci, že byl studijní typ, proto byl přijat na základě přijímací zkoušky na Československé reálné gymnasium v Liberci, kde studoval v letech 1926 – 1931. Na sklonku kariéry byl jeho otec jmenován přednostou stanice v Machníně (dnes součást města Liberce), což pro rodinu znamenalo stěhování do čp. 123 v téže obci.²⁸ V době, kdy v Machníně žila rodina Černých, probíhala zde rozsáhlá výstavba 30 rodinných domků v tzv. Nové čtvrti, společně s novým pseudogotickým kostelem Božího srdce Páně. Obec měla dobrou občanskou infrastrukturu, a průmyslovou část se sídlem firmy na zpracování bavlny Pfeifer a syn. Podíl na životě ve vesnici mělo obecní zastupitelstvo, které bylo tvořeno zástupci nejsilnějších politických stran a to Bund der Landwirte (Svaz zemědělců), Komunistické strany Československa (dále KSČ) a Československé národně

---

²⁶ VOLKOVÁ, Jitka. *Ploskovic: 950 let*. Hostivice: Eduarda Marie Doleželová, 2007, s. 40-41 ISBN 978-80-86914-42-8.

²⁷ KLIMEK, Antonín., tamtéž, s. 95-102.

²⁸ VÚA-VHA, fond Sběrka kvalifikačních listin, sign. René Černý.

socialistické strany.²⁹

Svá středoškolská studia, nemohl René dokončit v Liberci, neboť v roce 1931 byl jeho otec opět přeložen. Nové místo našel jako přednosta stanice ve Starém Městě u Jičína (dnes součást města Jičín), kam rodina odešla dne 20. srpna 1934.

Student René Černý v září 1934 přešel do pátého ročníku na státní československou reálku v Jičíně. Během zdejšího studia byl spíše průměrným studentem, který výrazně nevynikal v žádných předmětech. Studium na zdejší škole ukončil zkouškou dospělosti, kterou vykonal dne 18. června 1934.³⁰ Písemnou část skládal z předmětu: československý jazyk, německý jazyk a deskriptivní geometrie. Při ústní části zkoušky byl zkoušen z vlastivědy, ve které hovořil o československých legiích za první světové války, přímé dani a nížinách v Československu. Do ústní části byla zahrnuta matematika, německý jazyk a fyzika. V této části zkoušky nebyly jeho znalosti vynikající, neboť až na hodnocení dobré z vlastivědy obdržel u ostatních předmětů od komise hodnocení dostatečné.³¹

1.2. Voják československé armády

Přesně měsíc po zkoušce dospělosti, tj. 18. července 1934 se podrobil ve městě Litoměřice dobrovolnému odvodu do československé armády. A tímto aktem vstoupil mladý muž do nové epizody života, která ovlivnila celý další život. Armáda se postupně modernizovala, v rámci ekonomických možností státu byla všestranně vybavována materiálem a technikou. Poměrně brzy byly vytvořeny i důležité předpoklady pro pohotovost armády v míru, uzákoněním dvouleté prezenční služby a přijetím dalších právních norem. Nejvýznamnější z nich byl zákon o obraně státu. Průběžně a v rámci ekonomických limitů se zvyšoval i stav velitelského sboru.³²

Při odvodním řízení byl bravec uznán jako schopný bez vady a nastoupil jako vojín-aspirant základní vojenskou prezenční službu ve Vojenském jezdeckém učilišti

---

²⁹ KARPAŠ, Roman., tamtéž, s. 568-571.

³⁰ PLACHÝ, Jiří., tamtéž, s. 209.

³¹ SOA-SOKa Jičín, fond Státní vyšší reálka Jičín, inv. č. 433, kar. 433.

³² STRAKA, Karel., tamtéž, s. 136.

(dále VJU) v Pardubicích³³, kterému tehdy velel plk. jezdeckva Vladimír Hobza.³⁴ Na tomto učilišti obdržel olivově zelený vojenský stejnokroj a prošel základním výcvikem se zbraněmi. Slavnostní vojenskou přísahu vykonal dne 30. srpna 1934³⁵ Do svého domova u rodičů a bratra ve Starém Městě u Jičína se dostal poprvé až na Vánoce roku 1934 a strávil zde svoji první dovolenou. Kurz v Pardubicích s úspěchem ukončil dne 28. února 1935, kdy byl také slavnostně vyřazen.

Po absolvování VJU byl s hodností desátníka-aspiranta přeřazen k 6. jezdeckému pluku do Brna.³⁶ Mezi jeho veliteli v Brně byli plk. jezdeckva Jaroslav Macas (leden – září 1937), pplk. Jaroslav Mahr (září 1937 – květen 1938) a plk. gen. štábu Rudolf Kučera (od května 1938).³⁷ Od 1. března do 16. dubna 1935 byl přidělen jako pomocný instruktor v plukovní poddůstojnické škole, kde si vedl velmi dobře.

Jeho rodiče se přestěhovali opět v roce 1935, kdy otec Antonín byl přeložen do stanice Rokytnice nad Jizerou (Dolní), což znamenalo i pro mladého vojáka změnu v policejním přihlášení. V tomto městě byl z neznámého důvodu policejně přihlášen v čísle popisném 352 až do roku 1937.³⁸ V Brně, kde sloužil u jezdeckva, byl policejně přihlášen u ženy německé národnosti Boženy Czerhakové (? – 1945) v tehdejší Jarošově ulici (čp. 19) ode dne 29. července 1936 do 6. listopadu 1938 a od 7. listopadu 1938 je až do roku 1939 na tzv. svobodárně v ulici Erbenova (čp. 14), kterou provozoval Richard Lövy.³⁹

Při službě v Brně se ve svém volném čase přátelil s vojáky, které znal ze služby v armádě a pomáhal mamince Boženě, která se po smrti otce Antonína v roce 1937 přestěhovala za synem do města. Při službě potkal i svého dlouholetého přítele

---

³³ Vojenský ústřední archiv (dále VÚA-VHA) fond Sběrka kmenových listů, sign. Černý René; Z jeho kmenového listu zjistíme následující údaje o jeho osobě: „*vlasý kaštanové, oči hnědé, nos rovný, ústy souměrná, brada špičatá, obličej oválný a výška v těle 182 cm*“.

³⁴ FIDLER, Jiří a Václav SLUKA. *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. 1. vyd. Praha: Libri, 2006, s. 698 ISBN 80-727-7256-2.

³⁵ Vojenský archiv – centrálna registratúra Trnava (dále VA-CRT), fond Sběrka osobních spisů, sign. Černý René.

³⁶ Na svobodníka aspiranta byl povýšen na počátku prosinci 1934.

³⁷ FIDLER, Jiří a Václav SLUKA., tamtéž, s. 81 a 310-311.

³⁸ NA, fond Státní soud, sp. zn. Or I/V 187/48(nezpracováno) - „*neboť René Černý, nar. 26. 7. 1914 se dne 6. 9. 1937 odstěhoval z Rokytnice n. Jiz. do Brna*“

³⁹ NA, fond Státní soud, tamtéž.

Miloše Knorra.⁴⁰

Co se týče kurzů a odborných kvalifikací, na počátku srpna roku 1935 byl jmenován střelcem z pušky I. třídy. Své vojenské znalosti si rozšířil také absolvováním zákopnického (v roce 1936) a zpravodajského (1937 – 1938) kurzu.⁴¹

Další vzdělání si začal doplňovat i na civilní úrovni, v roce 1938 se zapsal mladý důstojník ke studiu na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.⁴²

1.3. Důstojník v tzv. druhé republice

Po zabrání pohraničí a vzniku tzv. druhé republiky, byl nahrazen i pro René Černého hlavní velitel branné moci v Československu, kterým byl prezident republiky. Dosavadní prezident Edvard Beneš rezignoval na svoji funkci a odletěl do Velké Británie. Na okleštěném území tzv. druhé republiky proběhla nová volba, ze které vzešel jako vítěz dosavadní předseda nejvyššího správního soudu Emil Hácha.⁴³ Tato rozporuplná postava československých dějin, neměla vůbec lehkou úlohu při reprezentaci a vedení okleštěného státu. V předchozím prezidentském období byl kladen velký důraz na obranu. V tomto období to bylo značně komplikované, neboť prakticky veškeré opevnění, které bylo páteří obrany, bylo předáno nepříteli.⁴⁴ Podobný osud měl i těžký průmysl, který byl ve větší míře umístěn v pohraničí. Co se týče hospodářství, přišla země např. o velké uhelné doly na Mostecku a Ostravsku, ještě horší to bylo u výroby porcelánu, která téměř zanikla. Co se týče sociální oblasti, putovalo v té době ze zabraných Sudet do vnitrozemí okolo dvou set tisíc původních obyvatel. Pro tyto uprchlíky bylo nutné nalézt nejen nové obydlí, ale i zaměstnání. Literatura z té doby uvádí číslo 226 tisíc

---

⁴⁰ NA, fond Miloš Knorr, inv. č. 14, kar. 1.

⁴¹ VA-CRT, tamtéž; Po prvním roce prezenční služby tj. v roce 1935 požádal o přijetí na Vojenskou akademii v Hranicích na Moravě, ale 5. oddělení Ministerstva národní obrany (dále MNO) mu naznačilo, aby dále zůstal v činné službě u vojenského útvaru.

⁴² VÚA-VHA, fond Sběrka Kvalifikačních listin, sign. Černý René; Ve studiu pokračoval až do svého útěku do zahraničí v roce 1939.

⁴³ Více o tomto člověku např. zde: PASÁK, Tomáš. *Emil Hácha: (1938-1945)*. Vyd. v této podobě 1. Praha: Rybka Publishers, 2007, 445 s. ISBN 978-80-87067-04-8. a TOMÁŠEK, Dušan a Robert KVAČEK. *Causa Emil Hácha*. 1. vyd. Praha: Themis, 1995, 221 s. ISBN 80-85821-30-3.

⁴⁴ LÁŠEK, Radan. *Opevnění z let 1936-1938 v okolí Prahy*. Praha: Codyprint, 2003, 171 s. ISBN 80-902964-5-9; Toto částečně vystavěné opevnění mělo ochránit hlavní město Prahu před postupem nepřítelů ze západu. V období tzv. druhé republiky, bylo jediné, které nepřípadlo fašistickému Německu.

nezaměstnaných.⁴⁵ Tato situace se pochopitelně netýkala René Černého, který v té době sloužil a studoval v Brně. Toto krátké období českých dějin nemělo dlouhého trvání. Dne 15. března 1939 odjel Emil Hácha vlakem do Berlína na jednání s Adolfem Hitlerem, kde byl přinucen souhlasit se vznikem Protektorátu Čechy a Morava, který znamenal okupaci českých zemí.⁴⁶

1.4. Odboj v Protektorátě Čechy a Morava

Po odstoupení pohraničí a vzniku Protektorátu Čechy a Morava se s takto velkou a pro fašistické Německo nespolehlivou armádou již nepočítalo. Většina aktivních vojáků, včetně René Černého, proto byla převelena na dovolenou.⁴⁷ Co se týče vojska v protektorátu, bylo kromě německé branné moci při vzniku Protektorátu Čechy a Morava dle výnosu vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera ze dne 16. března 1939 počítáno s vytvořením vládního vojska. Tato ozbrojená složka protektorátu měla zajišťovat ochranu území a pomáhat při živelních katastrofách. Dále se vojsko např. na Pražském hradě podílelo na ceremonálních aktech nebo v roce 1940 převzalo od německé branné moci střežení železničních tratí v protektorátu. Vládní vojsko bylo oproti prvorepublikovému vojsku plně profesionální. Podle výnosu ze dne 16. března 1939 mělo vládní vojsko mít maximálně 7000 mužů včetně důstojníků. Reálný stav vojska byl o cca tisíc mužů nižší. První vojáci byli převedeni z MNO v likvidaci již červnu 1939. Problémem vládního vojska byl i snižující se početní stav, který způsobovalo zatýkání nebo odchody do výslužby. Vojsko bylo doplňováno na základě výzev v denním tisku nebo rozhlasu.⁴⁸ Co se týče výzbroje, můžeme říci, že byla spíše symbolická, neboť vojáci byli vybaveni stejně jako protektorátní četníci zastaralými puškami systému Mannlicher, které přestala využívat československá armáda již za první republiky a

---

⁴⁵ KÁRNÍK, Zdeněk. *Malé dějiny československé (1867-1939)*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, s. 381-387. ISBN 978-80-7363-146-8.

⁴⁶ PASÁK, Tomáš., tamtéž, s. 62-104.

⁴⁷ VÚA-VHA, fond Sběrka Kvalifikačních listin, sign. Černý René; Na základě plukovního rozkazu číslo 102 z roku 1939 byla udělena René Černému od 8. května 1939 dovolená na dobu neurčitou.

⁴⁸ KALOUSEK, Miroslav. *Vládní vojsko 1939-1945: Vlastenci či zrádci?*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002, 151 s. ISBN 80-7277-063-2.

byly ve skladech ponechány pouze jako záložní zbraně pro výcvik.⁴⁹

Vojáci, a to převážně důstojníci, kteří nenašli uplatnění ve vládním vojsku, byli převeleni na kancelářské síly ve stáních a zemských úřadech nebo v podnicích v protektorátu. Toto byl i osud René Černého, který byl přeložen v srpnu roku 1939 jako učitel němčiny a tělovýchovy na gymnázium v Brně. Tuto pozici dle své výpovědi odmítl a raději se aktivně zapojil do odboje.⁵⁰

René Černý patřil k lidem, kterým nebyl lhostejný osud prvorepublikového Československa. Proto se po propuštění z armády zapojil do ilegální odbojové organizace Obrana národa, kterou tvořili především bývalí důstojníci československé armády.⁵¹ Při vytváření Obrany národa bylo Zemským velitelstvím předpokládáno, že oblast Moravy bude rozdělena nejprve do šesti krajů. Toto dělení se mělo stát základem pro vznik divizí, které by vedly bojové akce na Moravě. Na jaře roku 1939 byla zapojena do této organizace jen západní Morava, ostatní části se připojily až později. Obrana národa byla vytvořena jako vojenská ilegální organizace se zaměřením na represe vůči německé okupační moci.

Černý který žil v Brně se pochopitelně zapojil do moravské části sestavené a vedené pplk. Tomášem Podruhem (1896 – 1942).⁵² René Černý konkrétně působil v odbojové buňce, které veleli škpt. Ryba a škpt. Kardavský. Jeho hlavním úkolem bylo především sledovat pohyb německých vojsk po protektorátě, získávání nové výzbroje a dalších členů. K provedení těchto úkolů využil jednak získané zkušenosti ze zpravodajského výcviku a také osobní vazby na železniční zaměstnance. Získané informace předával pomocí vysílaček spolu s por. Václavem Jelínkem (1913 – 1942)⁵³ spolupracovníkům v Polsku.

---

⁴⁹ FIDLER, Jiří a Václav SLUKA., tamtéž, s. 546, ISBN 80-7277-256-2 a NA, fond Ministerstvo vnitra – stará registratura 1925 -1930, sign. 13/53/1, kar. 1382, fol. 156.

⁵⁰ ABS, fond Hlavní správa vojenské kontrarozvědky, sign. 302-139-1.

⁵¹ VA-CRT, fond Sběrka osobních spisů Černý René; Jako svědka, zde uvedl např. Josefa Černého.

⁵² Tomáš Podruh se narodil dne 15. prosince 1896 a zemřel dne 26. srpna 1942 v Berlíně. V dobách Protektorátu Čechy a Morava pracoval také jako učitel na průmyslové škole.

⁵³ NA, fond PŘP II. - VS 1931-1940, sign. P 1075/5 Jelínek Václav, kar. 7075 a NA, fond PŘP II.-EO, sign. Jelínek Václav; Václav Jelínek (*21. 3. 1913) do čs. armády vstoupil při odvodu v roce 1936, kdy přišel do 6. Jezdeckého pluku v Brně. V rámci tohoto pluku se také seznámil s Renem Černým. Po odchodu z Protektorátu působil u RAF, kde vykonával funkci leteckého pozorovatele. Zahynul při havárii letadla v roce 1942.

Po napadení a porážce Polska německou a sovětskou armádou museli telegrafické spojení ukončit.⁵⁴ Zda se pomocí tohoto spojení podílel i na ilegálním přechodu osob, jak ve své výpovědi uváděl Karel Paprskář (1895 – ?), se mi zatím nepodařilo potvrdit.⁵⁵ Verze K. Paprskáře se nepodařila ověřit ani v dostupné literatuře o odbojové činnosti na Moravě a ve Slezsku.⁵⁶

Ilegální přechod přes polsko-protektorátní hranici si zvolil také major Josef Nechanský, který odjel v červnu 1939 do obce Morávka, která patřila do obce Frýdek. Zde přešel společně s ostatními vojáky přes hřeben Ropička do obce Řepka, která se v té době nacházela na polském území. Po přechodu byl také tento důstojník zadržen polskou pohraniční stráží v obci Komorní Lhotka. Po krátké intervenci se dostal v polovině června 1939 na konzulát do Krakova, kde se přihlásil do vznikající československé armády v zahraničí.⁵⁷

Pravděpodobně poté co gestapo začalo vytvářet seznamy členů a sympatizantů Obrany národa na Moravě, se René Černý s Václavem Jelínkem rozhodli pro ilegální odchod do zahraničí.⁵⁸

V této době už nemělo smysl utíkat do poraženého Polska, proto většina uprchlíků zvolila tzv. balkánskou cestu, která vedla přes Slovensko, Maďarsko a Jugoslávii do blízkovýchodního Libanonu.⁵⁹ René Černý a Václav Jelínek se společně vydali na cestu dne 18. října 1939, kdy ilegálně překročili protektorátní hranici do Německa, odkud dále pokračovali přes město Klagenfurt⁶⁰ na hřeben Karavanek, kterým procházela statní hranice mezi Německem a Jugoslávií. Po jejím ilegálním přechodu dorazili dne 19. října 1939 na francouzský konzulát v Lublani,

---

⁵⁴ ABS, fond Hlavní správa vojenské kontrarozvědky sign. 302-91-1, fol. 156; „Dostal jsem za úkol navázati spojení s lidmi, kteří by mohli podati informace o pohybu něm. vojsk v Protektorátě“.

⁵⁵ Srov. PLACHÝ, Jiří., tamtéž, s. 210; „měl na starosti převádění vojenských osob přes moravsko-slovenskou hranici a jejich přechod do Polska.“

⁵⁶ KOPEČNÝ, Petr. *Obrana národa na Brněnsku 15. 3. 1938 - 29. 2. 1940*. Brno: Archiv města Brna, 2006, 239 s. ISBN 80-867-3604-0 a SKÝPALA, Marek. *Obrana národa na Ostravsku*. Vyd. 1. Přerov: Šárka, 2002, 164 s. ISBN 80-865-8402-X; V těchto pracích věnující se Obráně Národa v Brně a v Ostravě se jméno René Černý nevyskytuje.

⁵⁷ ŠOLC, Jiří. *Znamení trojského koně: životní příběh majora Jaromíra Nechanského*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2008, 275 s. ISBN 978-80-7021-943-0.

⁵⁸ ABS, fond Hlavní správa vojenské kontrarozvědky sign. 302-91-1, fol. 156.

⁵⁹ HRBEK, Jaroslav. *Draze zaplacená svoboda: osvobození Československa 1944-1945, Draze zaplacená svoboda: osvobození Československa 1944-1945. Svazek I*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2009, s. 116-117. ISBN 978-80-7185-976-5.

⁶⁰ V českém jazyce se toto město nazývá Celovec.

jehož pracovníci poskytli uprchlíkům pomoc.⁶¹

Ze slovinského města byl pak dopraven René Černý společně s dalšími jedenácti muži na stále fungující čs. konzulát v Bělehradu, kde působil velvyslanec Jaroslav Lípa. Zde na tomto konzulátě požádal o dobrovolný odvod do armády a jako důstojník byl velvyslancem Lípou pověřen velením skupiny civilistů pro cestu přes Řecko, Turecko a Sýrii do Bejrútu. V Libanonu byl pak René Černý přiřazen ke skupině vojáků, kteří přišli z Ruska. Tato skupina po lékařské prohlídce odjela pod velením škpt. Mrázka do Marseille, kde byli vojáci krátce ubytováni v kasárnách cizinecké legie. Další cesta po Francii vedla přímo do čs. střediska ve městě Agde.⁶²

Po ilegálním útěku René Černého byla v Protektorátu řada lidí v důsledku jeho odchodu opakovaně vyslýchána a vězněna gestapem.⁶³ Do této skupiny patřil i bývalý důstojník Miloš Knorr, který ve svých pamětech napsal: *„Jednoho dne ke konci října ráno v 5 hodin přišlo do bytu gestapo, M.K byl zatčen a na Gestapu několik dní vyslýchán. Tehdy mu pomohla jeho perfektní znalost němčiny. Jeho vyšetřovatel byl říšský Němec a ne místní brněnský Němec, který byl mnohem zaujatější. Jak později přiznal Komisař, velitel brněnského Gestapa, na mě nic neměli, šli po Reném Černým a já jsem neohlásil jeho „zmizení“. Můj argument, že René Černý získal německý pas (přes jednu známou Němku, ale on jej ovšem nepoužil) si za nějaký čas ověřili a tož mě pak přestali vyslýchat...“*⁶⁴ Vyjádření Miloše Knorra o německém pasu částečně potvrzuje záznam gestapa v Opavě, které dne 1. prosince 1939 vydalo příkaz k zatčení René Černého pro nelegální držení německého cestovního dokladu.⁶⁵

Po útěku René Černého zůstali na území protektorátu bratr Dalibor a matka Božena.

Bratr Dalibor se narodil dne 27. září 1920 v Újezdu nad Zbečnem a po dobu dospívání samozřejmě stejně jako René střídal často místo pobytu kvůli profesi jejich otce. Domovskou příslušnost měl stejnou a to v Terezíně. Bratr Dalibor Černý se ihned po smrti otce v srpnu 1937 policejně přehlašuje z Rokytnice nad Jizerou do

⁶¹ VÚA-VHA, fond Evidence čs. vojenských osob v zahraničí za 2. světové války, sign. 24-4-10, fol. 246.

⁶² ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-91-1, fol. 156-157.

⁶³ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, tamtéž, fol. 62.

⁶⁴ NA, fond Miloš Knorr, tamtéž.

⁶⁵ ABS, fond Výpovědi zaměstnanců Gestapa a SD, sign. 52-90-1, fol. 61.

Prahy, kde je ve Vlnářské ulici evidován u Milady Dlabáčové. V srpnových dnech roku 1938 odešel do Brna, kde tehdy bydlel i jeho bratr René. Zpět do Prahy se vrátil až po smrti matky v dubnu roku 1941, kdy po dobu téměř šesti měsíců žil v bytě po své matce. Při svém prvním pobytu v Praze pracoval jako učeň v obchodě. Po smrti obou rodičů si podal přihlášku k železniční strážní, která zajišťovala ozbrojenou ostrahu tratí v Protektorátě. Z Prahy odešel do České Třebové v září roku 1941.⁶⁶ V roce 1950 žil v Liberci, kde pracoval jako zaměstnanec československých drah.⁶⁷ Dalibor Černý se dožil změny polického režimu v roce 1989 a zemřel dne 14. dubna 1991 v obci Hradečno (okres Přerov)⁶⁸

Matka Božena si po odchodu syna Reného do zahraničí v Praze Michli pořídila vlastní byt, kam se v roce 1939 přestěhovala. Další stěhování nastává v listopadu roku 1939, a to do Vršovic, kde je hlášena až do roku 1941. Jako vdova po přednostovi stanice má zajištěný alespoň základní příjem, ale pracovníci německých okupačních orgánů jí komplikují život různými obstrukcemi a předvoláními. Dne 5. dubna 1941 její život skončil v nemocnici v Praze na Vinohradech, kde zemřela na zápal plic. Pohřbena byla v Praze na Vinohradském hřbitově.⁶⁹

1.5. Služba ve Francii

Po příjezdu byli vojáci podrobeni dalšímu zpravodajskému výslechu, aby byli eliminováni nepřátelští špioni. René Černý ve své dochované výpovědi uvedl, že při cestě se v prosinci roku 1939 v Cařihradě (dnes Istanbul) setkal s páterem Josii Rybákem, který mu také předal opis telegramu z Prahy o situaci v turecké armádě.⁷⁰ Dne 16. listopadu 1939 byl jmenován velitelem 5. roty u 2. praporu 1. pěšího pluku, který téhož dne také vznikl. Ve francouzské armádě si musel zvyknout na nový

---

⁶⁶ NA, fond PŘP II. - VS 1941-1950, sign. Č 733/4 Černý Dalibor, kar. 1245.

⁶⁷ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-91-1, fol. 154.

⁶⁸ Ministerstvo vnitra ČR – informační systém evidence obyvatelstva.

⁶⁹ NA, fond PŘP II. -VS 1941-1950, sign. Č 753/7 Černá Božena, kar. 1245 a NA, fond PŘP II.-E.O., sign. Černá Božena.

⁷⁰ VÚA-VHA, fond Ministerstvo národní obrany v Londýně, sign. 20-23-2, fol.125-127; České zpravodajští důstojníci měli podezření, že tento muž je agentem německé branné moci.

francouzský stejnokroj⁷¹ a také na identifikační známku, která se nosila oproti československé armádě na zápěstí. Tato známka se zapínala skrz perový kroužek a na averzu bylo vyryto jméno a rok narození vojáka a na reverzní straně bylo jen vyraženo číslo kmenového listu.⁷²

Jako důstojník měl mít v té době zajištěnu kvalitnější stravu a také ubytování jak vycházelo z francouzské armádní tradice, avšak v realitě to bylo mnohem složitější. V přímořském městě Agde René Černý bydlel s npor. Vilémem Holubářem (1916–?), ppor. Bedřichem Kotůlkem (1917–?) a npor. Jaromírem Petelíkem (1907–?)⁷³ v domě číslo 11, který stál na ulici Rue 4 septembr.⁷⁴ Když důstojník René Černý působil jako velitel u páté roty, probíhaly tou dobou ve vznikající československé armádě národnostní spory mezi vojáky české a slovenské národnosti. Při službě musel i akceptovat v listopadu roku 1939 mobilizační vyhlášku, kterou vyhlásil Československý národní výbor ve Francii. Povinné odvody branců vycházely z prvorepublikové jurisdikce a vztahovaly se nejen na muže žijící ve Francii, ale i v dalších zemích. Tento stav se pochopitelně nelíbil některým krajanům, kteří byli pacifistického smýšlení.⁷⁵ René Černý na tuto dobu vzpomínal ve své výpovědi v roce 1949. „*Pokud jsem byl u této roty, prostředí bylo velmi bídné, málo stravy, nedostatečná výstroj a ubytování. Vyskytlo se dosti případů různých třenic mezi různými složkami vojenských osob. Jednak temnější usedlíci, často národnosti slovenské, byli velmi nespokojeni z vojenské služby, neboť mobilizační vyhlášku někteří nechtěli uposlechnouti, takže narukovali v poutech, anebo ji uposlechlí s určitou averzí.*“⁷⁶

V lednu roku 1940 byl převelen od pěší roty ke druhému oddělení divize. Zde se vrátil ke své původní funkci zpravodajského důstojníka a působil zde až do července 1940. Lze předpokládat, že na počátku roku 1940 měl mnoho pracovních povinností s příchodem nových příslušníků do 2. československého praporu. Velké procento

---

⁷¹ VOGELTANZ, Jan, Miroslav HUS a Milan POLÁK. *Československá armáda v zahraničí 1939-1945: uniformy, symbolika, výstroj, výzbroj*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2001, s. 8-9. ISBN 80-7185-392-5.

⁷² FENCL, Vilém a Matin ŘÍHA. *Československá armáda ve Velké Británii I.: Historie, uniformy, materiály, insignie*. Praha: MVH, 2003, s. 21. ISBN 80-238-9646-6.

⁷³ Jaroslav Petelík, pocházel ze stejné osady jako René Černý a byl podezřelý pro útěk od jednotky a neoprávněné užívání vojenské hodnosti podporučík v záloze.

⁷⁴ VÚA-VHA, fond Velitelství vojenské zpravodajské služby, sign. 37-114-60, fol. 236.

⁷⁵ GEBHART, Jan. - Jan KUKLÍK, tamtéž, s. 465.

⁷⁶ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-91-1, fol. 154-172.

těchto uchazečů tvořili bývalí příslušníci mezinárodních brigád ze Španělska, kteří byli internováni v táboře v Gurs. Dalším problémem v zahraniční armádě byla politická angažovanost vojáků v KSČ, která byla v rozporu s vojenskými předpisy.⁷⁷ Zpravodajský důstojník měl ve své pracovní náplni dále prověřovat vojáky, zda nepracují pro nepřítele nebo provádět dohled, aby nebyla vyvíjena politická činnost v armádě. Další činnost důstojníka spočívala ve vyšetřování, zde není někdo v československé armádě agentem gestapa a také, zda u poddůstojníků a mužstva není nějaký neoprávněný držitel důstojnické hodnosti.⁷⁸

Při svých služebních cestách do Paříže se spřátelil s dalšími důstojníky československého původu. Mezi tyto muže lze zařadit i pplk. Václava Kalinu, který působil jako čs. vojenský atašé u francouzské vlády. Po pádu Francie se v roce 1940 podařilo René Černému díky osobním vazbám na francouzské úřady získat lodní lístek pro evakuaci rodiny Václava Kaliny. Za tuto pomoc obdržel René Černý od vojenského atašé jako dar automobil Tatra vz. 75. Z pochopitelného důvodu si René Černý při evakuaci do Anglie nemohl vzít automobil na palubu lodě, proto požádal o pomoc s hlídáním spřáteleného řidiče ve městě Cassau Roger, který po celou dobu války vozidlo uchovával v garáži. Pro vozidlo se René Černý vrátil až po válce.⁷⁹

Situace československých vojáků po napadení Francie Německem byla velice komplikovaná, neboť nebyli kvalitně vyzbrojeni a vycvičeni. Československé pozemní jednotky se vzhledem k rychle postupující frontě zapojily do bojů jen okrajově, a to převážně v rámci ústupových bojů. Při této válce, byl René Černý přeložen na frontu, kde vykonával funkci zpravodajského důstojníka druhé divize, jeho náplň práce byla převážně administrativní. Dále u této divize působil jako kurýr.⁸⁰

---

⁷⁷ GEBHART, Jan. a Jan KUKLÍK., tamtéž, s. 452.

⁷⁸ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-91-1, fol. 166.

⁷⁹ VA-CRT, fond Sběrka osobních spisů sign. Černý René.

⁸⁰ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, tamtéž a GEBHART, Jan a Jan KUKLÍK, tamtéž, s. 458-463.

1.6. Služba ve Velké Británii

Po kapitulaci Francie v červnu roku 1940 měl Černý, ostatně jako všichni vojáci čs. pěší brigády ve Francii volbu, zda zůstane ve Francii nebo bude evakuován. Až na palubě lodí z francouzského přístavu se dozvěděl, že díky úsilí exilového prezidenta Edvarda Beneše je odvážen do Velké Británie. Po příjezdu do Anglie byla celá divize československé armády přeorganizována a z důvodu malého počtu vojáků byla vytvořena 1. čs. smíšená brigáda. Britské úřady přidělily evakuovaným vojákům stanový tábor u Cholmondeley nedaleko Chestru. Ačkoli byl tábor provizorní, žilo se zde lépe než ve Francii. Zde zastihly opět Reného Černého velmi vypjaté vztahy, které způsobovali někteří důstojníci, kteří v době bojů ve Francii neprokázali velitelské schopnosti a nyní opět se domáhali velitelských pozic. Dalším problémem v evakuovaném vojsku byly opět ideové, národnostní spory a také antisemitské projevy. Když se situace stala neudržitelnou, vyzvala vojenská správa ty vojáky, kteří se nechtěli přizpůsobit rozkazům svých velitelů, k odchodu. V reakci na tuto výzvu se přihlásilo asi 500 vojáků, převážně levicového smýšlení, kteří požádali o odchod z armády. Situaci se pokusil uklidnit i prezident Edvarda Beneš, který zde shlédl slavnostní vojenskou přehlídku. Jeho snaha však byla bez žádných úspěchů, a proto následujícího dne byli všichni „rozvratníci“ na základě rozkazu vyloučeni z řad československé armády. Dále tito krajané byli internováni v táboře v Oswestry. Po tomto zásahu se situace v armádě již uklidnila a také byla omezena politická agitace ve prospěch komunismu.⁸¹

Ve Velké Británii byl po několikadenním odpočinku por. René Černý dne 7. července 1940 přiřazen do kulometné roty, které velel mjr. Václav Čermák. Dále se v roce 1940 podílel jako referent i na organizaci šifrovací služby u MNO.⁸²

Při službě ve Velké Británii se vojáci museli učit novým společenským zvykům a novým služebním předpisům. Možná právě z těchto důvodů lze nalézt mezi vojáky takové, kteří se ve výjimečných případech dopouštěli přestupků proti vojenským řádům. Právě mezi takové by se dal v Anglii zařadit i René Černý, který během své vycházky odmítl ukázat vojenské hlídce svůj průkaz totožnosti. Za tento

⁸¹ GEBHART, Jan. a Jan KUKLÍK., tamtéž, s. 467.

⁸² ABS, Sběrka Z (M), sign. Z(M)-7-2, fol. 105.

přestupek mu byla udělena velitelem brigády ústní důtka.⁸³

První československá samostatná brigáda se musela reorganizovat, protože zde působilo velké množství důstojníků, pro které neměla armáda vhodné místo. Bylo rozhodnuto vytvořit speciální vojenskou jednotku, kterou by tvořili právě tito nezařazení důstojníci. Tito důstojníci měli být navíc postaveni na úroveň obyčejných vojáků.

Toto se z pochopitelných důvodů důstojníkům nelíbilo a uspořádali několik setkání, při kterých se danou situaci snažili vyřešit. Výsledkem bylo sestavení delegace k prezidentu republiky, jejímž členem byl i René Černý.⁸⁴ Tito důstojníci také podepsali a odeslali na přelomu října a listopadu roku 1940 petici prezidentu republiky, v níž vyjádřili nespokojenost se zvoleným postupem. Reakce armády byla okamžitá, vyzvala důstojníky, aby podpisy odvolali, jinak proti nim bude zahájeno kárné řízení. Většina důstojníků svůj podpis odvolala, až na 29 důstojníků, mezi kterými byl i René Černý.⁸⁵ Po tomto kroku dne 22. listopadu 1940 odvolalo MNO tyto důstojníky z činné služby a byli přinuceni se odstěhovat do Londýna, kde měli být postaveni před soud.⁸⁶

Po důkladném přezkoumání rozkazu, byl rozkaz MNO změněn a důstojníci zůstali dále v činné službě.⁸⁷ Pro uklidnění situace v armádě byli přemístěni do Whitchurch, kde byli ubytováni v pronajatém domě. Mezitím se jejich jednotka stala součástí Náhradního tělesa (dále NT), které velel mjr. L. Herolt.⁸⁸ Situace s rebelujícími důstojníky se začala opět řešit až v roce 1941, v Leamingtonu, kam se přesunula 1. čs. samostatná brigáda. Za účast ve skupině bylo dne 14. května 1941 proti René Černému zahájeno kárné řízení. Při jednání kárné komise nebyl předloženo dostatek důkazů, proto musel být osvobozen.⁸⁹

---

⁸³ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-91-1, fol. 166 a fol. 248.

⁸⁴ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, tamtéž, fol. 170.

⁸⁵ Pro tuto rebelující skupinu důstojníků se v české historiografii vžilo označení „27 českých pánů“.

⁸⁶ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, tamtéž.

⁸⁷ VÚA-VHA, fond Velitelství vojenské zpravodajské služby, sign. 37-162-1, fol. 86; „*Důstojníci zproštěni výkonu činné služby nejsou z československé armády propuštěny, a proto nejsou odevzdáni ministerstvu sociální péče*“.

⁸⁸ Náhradní těleso (dále NT) spadalo přímo pod MNO. Staralo se o evidenci vojáka a výcvik nových branců.

⁸⁹ VÚA-VHA, fond Evidence československých vojenských osob v zahraničí za 2. světové války, sign. 24-4-10, fol. 280; „*podezření trvá, avšak nemohlo býti nic prokázáno a proto por. Černého zprostil*“.

Definitivní konec za případem udělalo až rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 19. června 1941, jímž bylo trestní stíhání zastaveno. Potrestání důstojníků prezident ponechal plně v kompetenci ministra národní obrany, který rozhodl o potrestání 21 dny samovazby.⁹⁰

Nové působiště našel René Černý u smíšené předzvědné jednotky (dále SPO), kam byl dne 1. srpna 1940 přemístěn. Po vyřešení sporu „27 českých pánů“ usoudil, že jeho vojenská hodnost poručík je neadekvátní k jeho vojenským schopnostem, proto podal několik žádostí o povýšení do hodnosti nadporučíka a odkazoval na slib, který mu dalo MNO v roce 1935. Tehdy mu doporučilo, aby dále zůstal u jednotky v činné službě, aniž by došlo ke změně v pořadí na povýšení. MNO naopak argumentovalo, že jeho žádost může posoudit až po návratu do vlasti, neboť nebyly ve Velké Británii k dispozici žádné podklady.⁹¹ Povýšen do hodnosti nadporučíka byl až dne 28. října 1941.⁹²

Před přímým bojem s nepřítelem bylo třeba vojsko nejdříve vycvičit, a proto byla zahájena intenzivní příprava. Část důstojníků byla vyslána na stáže a kurzy k britským jednotkám. René Černý proto během své služby u NT absolvoval i kurz ve výcvikovém středisku „Bellasis“. Zde úspěšně absolvoval od 20. května do 11. června roku 1941 parašutistický kurz.

Další dobrovolný výcvik absolvoval v létě 1942, kdy prošel kurzem pro zvláštní účely (Special army service). Tento kurz pořádala Správa pro zvláštní operace (Special Operations Executive) ve spolupráci s MNO v Londýně. René Černý byl zařazen do 3. skupiny.⁹³ V zvláštním kurzu byl např. vycvičen v provádění sabotážních akcí nebo také k dezinformování nepřítele. Úspěšní absolventi museli počítat s tím, že budou-li vysazeni v Protektorátě, nebude návrat do Velké Británie možný.⁹⁴

Při službě ve Velké Británii absolvoval dále tyto britské kurzy: Velitel

---

⁹⁰ VÚA-VHA, fond Velitelství vojenské zpravodajské služby, sign. 37-162-1.

⁹¹ VÚA-VHA, fond Evidence československých vojenských osob v zahraničí za 2. světové války, sign. 24-4-10; Žádost o povýšení si podal dne 21. a 26. srpna 1941.

⁹² VÚA-VHA, fond Sbírka kvalifikačních listin, sign. Černý René.

⁹³ ABS, fond hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-139- 1; Ve výcvikovém listu je uvedeno: „*Charakter pevný, ustálený. Inteligentní, kamarádský, velmi dobré morální a mravní hodnoty, velmi dobrý velitel malých parajednotek, rychlý v rozhodování, pružný, vynalézavý, dobrý pracovník co se týká výbušnin, může zastávat funkci radiotelegrafisty*“.

⁹⁴ GEBHART, Jan. a Jan KUKLÍK., tamtéž, s. 464 – 477.

předzvědných jednotek, velitel minometných čet a rot, taktický kurz pro velitele tankových rot a praporů a technický kurz pro velitele tankových jednotek. U čs. brigády pak úspěšně prošel kulometným výcvikem a kurzem pro záškodníky. Za zmínku stojí i zkouška z anglického jazyka, kterou úspěšně vykonal na univerzitě v Cambridge v roce 1944.⁹⁵

Dne 3. dubna 1942 byl jmenován velitelem čety u smíšeného předzvědného oddílu (dále SPO).⁹⁶ Na konci srpna 1942 se celá brigáda přesunula z jižního pobřeží na východní pobřeží Anglie, kde zaujala na cca 6 měsíců obranné postavení v úseku mezi městy Great Yarmouth a Southwold. Z této doby pochází velmi diskutabilní hlášení, které na René Černého vedlo obranné zpravodajství (dále OBZ): „*Je dosti inteligentní, sečtělý a takový poloviční intelektuál. Není nebezpečný mezi mužstvem, protože ho pro frajerství nebere nikdo vážně. Rád by viděl zvláštní junkerskou kastu důst. se šlechtickými tituly atd. Normálně se o něm mužstvo vyjadřuje, že je idiot!*“⁹⁷

V rámci nespočetných příprav na nasazení do bojů se René Černý zúčastnil i cvičení na obrněném vozidle Humber MK III v rámci IX. sboru britské armády, která měla ve znaku na černém kosém čtverci bílou šachovou věž.⁹⁸

V září 1943 došlo k reorganizaci 1. čs. smíšené brigády na čs. smíšenou brigádu, což se projevilo i ve změně názvu jednotky, kde R. Černý sloužil. Z původního SPO se stal motorizovaný předzvědný oddíl (dále MPO). Na přelomu roku 1943 a 1944 se pravděpodobně aktivně zúčastnil cvičení Screen ve Skotsku, ve kterém se připravoval spolu s brigádou na vylodění ve Francii. Počátkem roku 1944 uvažovalo MNO z důvodu malého počtu důstojníků v SSSR také o přesunutí René Černého do Sovětského svazu, avšak toto rozhodnutí bylo z neznámých důvodů změněno a nadále zůstal u brigády ve Velké Británii.⁹⁹

V květnu 1944 se René Černý, společně se svou brigádou, přesunul do skotského Lamhemuir, kde se prováděl výcvik na plánovanou polní mobilizaci.¹⁰⁰ V předvečer spojeneckého vylodění v Normandii zastihla vojáky československé

---

⁹⁵ VÚA-VHA, fond Sběrka kvalifikačních listin, sign. Černý René.

⁹⁶ VÚA-VHA, fond Sběrka kvalifikačních listin, tamtéž.

⁹⁷ ABS, fond Hlavní správa vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-408, fol. 182.

⁹⁸ FENCL, Vilém a Martin ŘÍHA., tamtéž, s. 77.

⁹⁹ ABS, fond Sběrka Z(M), sign.7-2, fol. 105.

¹⁰⁰ VÚA-VHA, fond Fotoarchiv VHA, sign. fsn č. 31876; Na fotografii ve Skotsku jsou kromě npor. René Černého, i npor. Hojtaš, por. Rohlena, npor. Pecina, mjr. Velimský a npor. Vachotka.

brigáda zpráva o vyhlášení polní mobilizace britským ministerstvem války. Tato mobilizace představovala pro vojáky sloužící v československé brigádě novou povinnost neustálé kontroly zbraní, střeliva a optického materiálu. Od počátku července se také zvýšila intenzita jejich bojového výcviku. Dne 24. července byl vydán rozkaz pro jednotky (mimo NT a výcviková střediska) k přesunu jednotek do Francie, proto se celá brigáda přesunula do okolí města Bridlington, kde po vybudování ubytovacího prostoru pokračoval další výcvik.¹⁰¹ Při vydání směrnic, pro operaci Overlord (dne 18. srpna) obdržel i npor. René Černý rozkaz k přesunu k záložní tankové jednotce, kde působil jako zástupce velitele do 15. prosince 1944, kdy se vrátil nazpět k MPO.¹⁰²

1.7. Důstojníkem u Dunkerque

Počátkem října 1944 byl René Černý se svou jednotkou vyloděn na normanském pobřeží. Úkolem jeho brigády byla výměna pozic se spojeneckými jednotkami u přístavu Dunkerque, kde v obklíčeném přístavu přeměněném na pevnost bylo zahrnuto více než jeden tisíc německých vojáků s 280 děly a zásobou potravin na jeden rok. K posílení obrany Němci zničili hráz vodních kanálů a tím prakticky zaplavili předměstí města.

Na výročí vzniku Československa v roce 1944 byl René Černý povýšen na kapitána.¹⁰³ Tentýž den podnikla jeho brigáda průzkumnou bojovou akci, jež měla za cíl zlikvidovat odpor ve východní části obranného úseku nepřítele. Tato akce byla velmi úspěšná, neboť padlo několik desítek německých vojáků a podařilo se zajmout 370 Němců. Další průzkumná akce proběhla na počátku listopadu 1944, ta však již neměla takový úspěch. Do této akce byl přímo zapojen i kpt. René Černý, který ve svém velitelském tanku vedl přesun v rámci bojové fronty. Do jeho půlroty byl zařazen například i voják Jan Raszka (1923-1944), který padl o několik dní

---

¹⁰¹ PROCHÁZKA, Ivan., tamtéž.

¹⁰² VÚA-VHA, fond Sbirka kvalifikačních listin, sign. Černý René.

¹⁰³ VÚA-VHA, fond Sbirka kvalifikačních listin, tamtéž.

později.¹⁰⁴ Smrt vojína není ojedinělá, neboť tehdy celá brigáda utrpěla daleko vyšší ztráty na životech, než v říjnu 1944. Při této akci brigáda utrpěla ztrátu 12 bojových tanků.¹⁰⁵

Změnou povinností pro Černého byla jistě přehlídka kurzu MPO na letišti v St. Omer, kde se udělovaly ceny nejlepším frekventantům kurzu. Tyto ceny předával velitel brigády a inspektor obrněných jednotek. Dle brigádního rozkazu došlo také dne 8. března 1945 k transformaci MPO na 3. tankový prapor, v němž byl kpt. René Černý ustanoven velitelem 2. roty, což pro jeho prapor znamenalo např. i změnu označení vozidel. Na konci dubna požádal brigádní gen. Alois Liška o uvolnění brigády z podřízenosti 21. skupiny armád a o přiřazení ke 12. armádní skupině operující v Německu.¹⁰⁶ Této žádosti nebylo vyhověno, a tak na místo bojů do vlasti mohla být vyslána jen malá symbolická jednotka.¹⁰⁷

Po pádu Berlína a následné kapitulaci byly opakovaně šířeny letáky vyzývající ke kapitulaci obléhaného města. Až dne 9. května se dostavil velitel „pevnosti“ viceadmirál Friedrich Frisius se svým štábem na velitelství československé samostatné divize, kde podepsal bezpodmínečnou kapitulaci města.¹⁰⁸ Po kapitulaci Německa se Černý, ostatně jako celá brigáda, připravoval na návrat do své rodné vlasti. Byly provedeny nezbytné kontroly vozidel, uskutečnilo se předání pozic spojencům a taktéž proběhlo smuteční rozloučení s padlými československými vojáky.

Dne 12. května 1945 začal přesun vojáků do osvobozené vlasti. Tankový prapor číslo 3 projel francouzským La Capelle, Lucemburskem a územím dnešního Německa. Před průjezdem předmnichovské československé hranice jeli velitelé

---

¹⁰⁴ MARŠÁLEK, Zdenko a Petr HOFMAN. *Dunkerque 1944-1945: ztráty Československé samostatné obrněné brigády během operačního nasazení ve Francii*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011, s. 464-465. Paměť války: Čechoslováci 1939-1945. ISBN 978-80-7422-119-4; „Pod vedením nadporučíka(?) René Černého se odpoledne následujícího dne celá půlrota a jeden velitelský tank přesunuly do východní části perimetru.“

¹⁰⁵ GEBHART, Jan. a Jan KUKLÍK, tamtéž, s. 341 – 348.

¹⁰⁶ PROCHÁZKA. Ivan, tamtéž.

¹⁰⁷ KOKOŠKA, Stanislav a Jaroslav HRBEK. *Nultá hodina?: Československo na jaře 1945 ve strategických souvislostech*. Vyd. 1. Praha: Pro Nadační fond angažovaných nestraníků vydalo nakl. Euroslavica, 2011, 255 s. Prostopravdy, sv. 2. ISBN 978-80-85494-92-1.; Do místa bojů na hranicích Československa odjel kombinovaný oddíl, kterému velel pplk. Alois Sítek. Tento oddíl nebyl vybaven kvalitní výzbrojí, proto ani nelze předpokládat, že by při bitvě s nepřítelem dosáhl nějakého výrazného bojového úspěchu.

¹⁰⁸ PROCHÁZKA. Ivan, tamtéž.

útvary napřed, aby mohli před průjezdem vojenské kolony slavnostně vztyčit čs. vlajku. Tanková kolona se vydala přes Plzeň do Klatov, kde našli nové umístění v americké okupační zóně. Zde byly tanky definitivně z kanadských transportérů vyloženy a rozjely se ke svým útvarům. Při průjezdu bývalým územím Sudet spatřil kpt. René Černý na domech bílé vlajky. Situace se začala měnit cestou blíže k Plzni. Podle dobových pramenů začali obyvatelé vztyčovat československé vlajky. Pro naše zahraniční vojáky byly uspořádány improvizované zábavy. Po svém příjezdu se podílela brigáda na vyklizení úseku od nepřítele skrývajících se v lesích, který loupil a kradl potraviny a ošacení místnímu obyvatelstvu.¹⁰⁹

Za svojí činnost v zahraniční armádě byl René Černý oceněn mnoha vyznamenáními a pamětními medailemi. Z československých mohu uvést např. československý válečný kříž, medaili za chrabrost, medaili za zásluhu I. stupně a také pamětní medaili československé zahraniční armády s dvěma štítky (Francie a Velká Británie).¹¹⁰ Dále kromě československých byl dekorován britskými medailemi: Defence metal, Star (1939–1945), Star France and Germany a Victory metal.¹¹¹

1.8. Důstojník v čs. armádě 1945 – 1948

Po návratu do obnoveného Československa se René Černý rozhodl dále zůstat v armádě. Obnovená československá armáda představovala jiný model, než jak zvyklý z první republiky a druhé světové války. Musel si zvyknout na nový styl velení a velmi častou politickou agitaci, která byla v období první republiky zakázána. V nové armádě již důstojníci měli možnost volit, ale i kandidovat do zastupitelských a zákonodárných sborů. Po dobu volební kampaně byla vojákovi poskytnuta dovolená a také nesměl vystupovat ve vojenském stejnokroji. Členy politických stran mohli být vojáci také od počátku září 1945, kdy byl upraven služební řád A-I-1. Politickou činnost mohli vykonávat podle tohoto řádu vojáci mimo vojenské objekty a jen v době svého volna. Toto se však v realitě nedodržovalo a v jednotkách se nacházelo velké množství členů KSČ, kteří měli své organizace

---

¹⁰⁹ PROCHÁZKA, Ivan, tamtéž.

¹¹⁰ LANÍK, Jaroslav a Miloslav ČAPLOVIČ, tamtéž, s. 49.

¹¹¹ VA-CRT, fond Sbirka osobních spisů, sign. Černý René.

přímo v místních posádkách. Členové této strany předávali informace „svým“ vyšším místům, proto KSČ měla vždy nejlepší informace o činnosti armády. O podobné kroky se snažily i další politické strany jako např. Československá strana národně socialistická, Demokratická strana a Československá strana sociálně demokratická, které však neměly takovou efektivitu.¹¹²

V nově budovaném československém důstojnickém sboru se René Černý setkával s vojáky ze západu, východu, tak i s vojáky domácích ozbrojených složek. Skupinu tvořili také vojáci, kteří odešli do zálohy či výslužby po vzniku Protektorátu Čechy a Morava. Mnozí z nich přečkali válku a v květnu 1945 byli znovu povoláni do služby.¹¹³ Těmto lidem byla navrácena původní hodnost, která byla mnohdy vyšší, než měli vojáci vracející se z front druhé světové války. Nesmím opomenout, že v rámci armády působili také vojáci zařazení v partyzánských jednotkách. Tato situace, kde zde spolupracovali vojáci různých bojových a politických zkušeností, byla oproti jiným státům velmi unikátní.¹¹⁴

Ještě v květnu 1945 byl René Černý jmenován velitelem 2. roty u 3. tankového praporu, který byl reorganizován z MPO. Dle mimořádného brigádního rozkazu byl také dne 20. května povýšen do hodnosti štábního kapitána jezdeckta s platností od 5. května 1945. Dne 23. května 1945 provedly jednotky obsazení a převzetí úseku na demarkační čáře. Celý prapor byl rozmístěn v prostoru mezi městy Klatovy, Nepomukem a Horažďovicemi. Velitelské stanoviště bylo situováno do Stříbrných Hor.¹¹⁵ Třetí tankový prapor byl začleněn do druhého sledu. Jeho úkolem bylo dle dohody se SSSR zabránit přechodu ustupujícím německým vojákům a kolaborantům. Ve funkci velitele roty sloužil Černý nejprve jako velitel posádky u Malého Boru a později v Blatné na jihu Čech. Zde se také podílel na organizaci přípravy slavností přehlídky „Vítězství“, která se uskutečnila za účasti Edvarda Beneše a dalších vysokých představitelů státu na konci května 1945 v Praze. V československé armádě dochází také i k reorganizaci stavovských skupin u hodností, které Československo už nepotřebovalo. U Černého jde o změnu hodnosti

---

¹¹² BÍLEK, Jiří, Jaroslav LÁNÍK a Jan ŠACH. *Československá armáda v prvním poválečném desetiletí: květen 1945 - květen 1955*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2006, s. 21-27. ISBN 80-7278-377-7.

¹¹³ Celkově se dá říci, že těchto vojáků bylo okolo 70 procent.

¹¹⁴ BÍLEK, Jiří, tamtéž.

¹¹⁵ FENCL, Vilém a Martin ŘÍHA, tamtéž, s. 14.

štábního kapitána jezdeckva na štábního kapitána pěchoty. Srpen 1945 znamenal pro René Černého opět přesun, tentokrát do Přáslavic u Olomouce. Dne 26. září došlo k přečíslování třetího tankového praporu na třináctý, kde byl jmenován prozatímním velitelem praporu.¹¹⁶ V Olomouci, kromě budovy kasáren, bydlel z důvodu většího pohodlí i v místním hotelu Palác, kde byl i policejně hlášen.¹¹⁷

Ve svém volnu cestoval po okolí a navštěvoval známé a přátele z dob před odchodem do zahraničí. Při cestách za bývalým kolegou z předválečné posádky špkt. pěchoty Otakarem Vrbou (1914 – ?)¹¹⁸ se v Prostějově pravd. koncem roku 1945 René Černý seznámil s jeho manželkou Bohumilou Vrbovou (roz. Remešovou) s kterou později plánoval svatbu.¹¹⁹

V tomto období byl opakovaně sledován pracovníky OBZ, kterému tehdy velel pplk. Bedřich Reicin. Dochovaná hlášení, kde anonymní spolupracovníci předávali informace zpravodajcům o činnosti René Černého, lze pokládat za nedůvěryhodné, přesto však plně vyjadřují atmosféru, která v československé armádě po osvobození panovala.

„Podezříváme jej, že organizuje veškeré podvratné akce v armádě, stojí za upozornění, že při přehlídce v Praze, když projížděl tankem, přistoupil k němu jeden důstojník čs. armády a pravil tak René, vše běží podle plánu, je to na dobré cestě a večer až se sejdeme, ti o tom řeknu více. Když se osvětový poddůstojník na něho obrátil, aby se u roty dělaly osvětové přednášky o vládním programu, odmítl to s odůvodněním, že by se to mohlo stát stranickou agitací. / Bližší informace osv. poddůstojník. 2 roty soudruh čet. Ošanec/. Při návštěvě u 3 roty v důstojnické jídelně prohlásil, že prý Rusové sebrali všech 120 aut s nákladem UNRRA, určeném pro Československo.“¹²⁰

Ještě v Blatné se René Černý rozhodl pro doplnění vojenského vzdělání, a proto se přihlásil na Vysokou školu válečnou v Praze (dále VŠV), která byla

---

¹¹⁶ NA, fond Státní soud, sp. zn. Or I/V 187/48(nezpracováno) – opis kmenového listu.

¹¹⁷ NA, fond PŘP II. - EO, sign. Černý René.

¹¹⁸ Otakar Vrba (1914-?) bydlel společně s René Černým na tzv. svobodárně v Brně na přelomu let 1938/1939.

¹¹⁹ Bohumila Vrbová se s Otakarem Vrbou rozvedla v roce 1947 kvůli milostnému poměru s Reném Černým.

¹²⁰ ABS, fond Vojenská kontrarozvědka, sign. 302-218-2, fol. 47.

obnovena na počátku července 1945.¹²¹ Vojáci při vstupu museli splňovat kromě výborného zdravotního stavu a odbojové činnosti také věk mezi 27 a 39 lety, vojenskou hodnost poručíka až majora a minimálně tři roky služby mírové nebo jeden rok služby ve válce. Přihláška na VŠV musela projít přes MNO, kde tehdy vojáci a důstojníci ze západu začínali mít kariérní problémy. V Olomouci dostal příkaz k nástupu do druhého ročníku VŠV, proto se přesunul do Prahy. Je pravděpodobné, že první ročník mu byl uznán jednak vzhledem k jeho bojovým zkušenostem a také kvůli nedostatku důstojníků v obnovené československé armádě.¹²²

Během studia se studenti seznámili s předměty jako je všeobecná taktika, taktika druhu vojsk a služeb, vojenská historie, politické vědy, národní hospodářství, mezinárodní a správní právo. V této době na této škole působil i div. gen. Alois Liška (1895-1977)¹²³, který velel Černému i v Čs. samostatné obrněné brigádě. Vojáci tzv. západní armády byli v profesorském sboru zastoupení pouze sedmi členy. Ostatní členové profesorského sboru, kterých bylo 34 členů, neměli prakticky žádné bojové zkušenosti.¹²⁴

Do Prahy se René Černý policejně přihlásil až dne 5. ledna 1946, kdy bydlel v Hotelu Juliš na Václavském náměstí v Praze. Následujícího dne se přesunul z Brna do Prahy i jeho předválečný spolubydlící a přítel Miloš Knorr, který bydlel v Londýnské ulici v čísle popisném 19.¹²⁵ Krátce po nastěhování do hotelu dochází opět ke změně hodnosti na štábního kapitána tankového vojska a následně v únoru se dočká povýšení do hodnosti majora.¹²⁶

Pobyt v Praze znamenal kromě častých společenských styků s důstojníky z bývalé čs. obrněné brigády i aktivní činnost ve spolkovém životě. V té době poměrně významnou úlohu zastávalo Sdružení československých zahraničních

---

¹²¹ Tato škola byla členěna na VŠV, Vysokou školu intendantní a Velitelskou školu.

¹²² VA-CRT, fond Sbirka osobních spisů, sign. Černý René a VÚA-VHA, fond Sbirka kmenových listů, sign. Černý René.

¹²³ LANÍK, Jaroslav a Miloslav ČAPLOVIČ, tamtéž, s. 174-175; Po únorových událostech r. 1948 mu byla udělena zdravotní dovolená, kdy byl neustále sledován Obranným zpravodajstvím (dále OBZ). S pomocí přátel se mu podařilo uniknout do zahraničí, kde se angažoval v krajanských spolcích. Po roce 1989 byl plně rehabilitován a jako jednomu z prvních mu bylo udělen Řád M. R. Štefánika

¹²⁴ BÍLEK, Jiří., tamtéž, s. 32.

¹²⁵ NA, fond PŘP II. – EO sign. Černý René a NA, fond PŘP II. – EO, sign. Knorr Miloš.

¹²⁶ VA-CRT, fond Sbirka osobních spisů, sign. Černý René a VÚA-VHA, fond Sbirka kmenových listů, sign. Černý René.

vojáků II. odboje při Československé obci legionářské, kam si dne 26. května 1946 podává členskou přihlášku. Za člena ho tehdy doporučili dva důstojníci mjr. Janoušek a mjr. Zelený.¹²⁷ Další aktivitou René Černého ve spolkovém životě bylo členství v Klubu západních důstojníků. V tomto spolku působili také přátelé Miloš Knorr a právník František Burda, s kterým vedl korespondenci kvůli volbě nového vedení.¹²⁸

V dubnu roku 1947 se René Černému ozval po několika výzvách i řidič u kterého měl uschovaný svůj osobní vůz Tatra vz.75. Toto vozidlo bylo uschováno v garáži ve Francii od roku 1940, kdy došlo k evakuaci československých občanů. Před cestou do Francie proto požádal absolvent III. ročníku VŠV vedení VŠV a MNO o schválení dovolené. Na cestu mu byl opět vydán cestovní pas, který mělo v úschově vojenské velitelství v Praze.¹²⁹ Zahraniční cesta proběhla v druhé polovině srpna roku 1947, kdy navštívil města Paříž a Bezier. Při této cestě převzal zmíněný vůz Tatra, který si přivezl do Prahy. Před cestou domů navštívil i vojenského atašé v Paříži plk. Vašíčka, který vydal René Černému zvláštní povolení a jízdní průkaz umožňující převoz vozidla přes státní hranice. Po příjezdu do Prahy automobil prošel celním odbavením a byl přihlášen i na Policejním ředitelství v Praze. Tento vůz používal jak pro soukromé cesty, tak i pro služební jízdy v Československu.

Po návratu do Československa nastoupil dne 15. srpna 1947 jako profesor VŠV. Mezi jeho předměty patřila výuka taktiky, kde se snažil posluchačům přibližovat nové styly vedení války. Během jeho působení na VŠV byl nadřízenými hodnocen jako nadprůměrný, který má velmi dobré schopnosti k výchově a výcviku důstojníků tankového vojska. V další části ho nadřízení hodnotili jako vojáka velmi duševně nadaného, který má předpoklady pro službu na generálním štábu.¹³⁰

René Černý se rozhodl od zimního semestru akademického roku 1946-1947 pokračovat ve studiu na Právnické fakultě v Praze, vedení školy mu uznalo předválečné studium v Brně. Před svým pokusem o útěk v únoru roku 1948 úspěšně

---

¹²⁷ NA, fond ÚV SPB, sign. členská přihláška číslo 509 (nezpracováno).

¹²⁸ NA, fond Hartman Josef, sign. 45-1-1, fol. 38.

¹²⁹ Cestovní pas číslo 3458/7860/46 vydalo dne 15. srpna 1946 Ředitelství národní bezpečnosti v Praze.

¹³⁰ NA, Státní soud, sp. zn. Or I/V 187/48(nezpracováno) – opis kvalifikační listiny za období od října 1947 do 15. března 1948.

absolvoval pět semestrů.¹³¹

1.9. Situace po roce 1948

René Černý jako válečný zpravodajský důstojník po komunistickém převratu v roce 1948 brzy pochopil, do jak komplikovaného období se vojáci dostali. Situace pro vojáky, kteří přišli nejen ze západu, ale i z východu, se stala v této době velmi složitou a pro většinu z nich při pobytu v Československu důvodem k perzekuci a věznění. Tyto čistky se lišily jen mírou intenzity.

V téže době se konala dne 5. března 1948 první schůze rekonstruované vlády Klementa Gottwalda, která položila základy nového společenského zřízení, a Československo bylo ještě pevněji přetvářeno podle vzoru SSSR. Veškerou činnost v československé armádě v té době z povzdáli prakticky řídilo OBZ. Tato činnost byla naprosto destruktivní a velení československé armády z let 1945 až 1948 přestalo vykonávat svoje funkce. Metodou represí bylo především propuštění z armády, odebráním hodnosti, titulů nebo i důchodu. Tyto etapy perzekuce důstojníků byly prováděny v několika fázích.¹³²

Situace René Černého se začala měnit ihned na přelomu února a března 1948. Dne 1. března 1948 obdržel rozkaz k přeložení na Slovensko. Podle nařízení měl být převelen k 24. tankové brigádě do Turčan u sv. Martina. Jelikož s tímto rozhodnutím nesouhlasil a neviděl další možnost pokračování vojenské kariéry, adresoval na hlavní štáb MNO žádost o zproštění výkonu služby a přeložení do zálohy.¹³³

„Jsem hluboce přesvědčen, že označení mne za nespolehlivého je naprosto subjektivní a že je v rozporu se skutečností a pravdou. Konám vojenskou činnou službu nepřetržitě od roku 1934 a po celou dobu války 1935 – 1945 nevyjímajekonal jsem svoji povinnost oddaně a čestně. Dokazuje to ostatně můj kvalifikační posudek. Odcházím z armády, aniž bych věděl, co je důvodem mého označení za nespolehlivého. Nemohu sloužit v armádě, kde bych byl méně hodnotný než ostatní. Cítím se duševně a nervově tak, že nemohu vykonávat vojenskou činnou službu a

¹³¹ PLACHÝ, Jiří., tamtéž s. 214.

¹³² BÍLEK, Jiří., tamtéž, s. 104 -111.

¹³³ VA-CRT, fond Sbirka osobních spisů, sign. Černý René.

*proto žádám, abych do vyřízení mého odchodu do zálohy byl zproštěn služby. Prosím současně o udělení 2. měsíční existenční dovolené, abych si mohl najít zaměstnání, kde budu platný.*¹³⁴

V polovině března 1948, byl rozkaz změněn a René Černý zůstal stále v Praze. V této souvislosti historici z VHÚ Jiří Plachý a Ivo Pejčoch¹³⁵ ve svých pracích citují kontroverzní vzpomínky Karla Hory.¹³⁶ V těchto pamětech se uvádí, že René Černý poté, co obdržel rozkaz o přeložení na Slovensko, měl přijmout nabídku velitele OBZ Bedřicha Reicina, aby mohl zůstat v Praze jako tajný agent OBZ. Tímto krokem měl toto obávané oddělení rozložit zevnitř. Tuto teorii se mi doposud nepodařilo plně potvrdit, ale spolu s oběma historiky ji považují za velmi málo pravděpodobnou.¹³⁷

Pravděpodobnější se v této situaci jeví asi intervence známých a přátel, které ještě měl na vyšších místech a telefonicky odvolal svoji žádost o propuštění, neboť mu bylo přislíbeno přeložení „jen“ k posádce v Praze. V této době asi ještě věřil, že má šanci tyto represe „v klidu“ přečkat. Dne 15. března 1948 je tedy rozkazem MNO čj. 5583 ponechán v Praze, kde je přiřazen k posádkovému velitelství velké Prahy, konkrétně k 80. pěšímu pluku. Při odchodu k tomuto praporu byl velitelstvím VŠV hodnocen jako spolehlivý, svědomitý, pilný, iniciativní se smyslem pro odpovědnost.¹³⁸

Co se týče jeho osobního života, tak po mnoha letech cestování a nestálého bydlení po kasárnách, hotelích a ubytovnách se konečně rozhodli si s dlouholetým kolegou Milošem Knorrem pořídit vlastní byt v Praze. Společně se přestěhovali v polovině února roku 1948 do bytu v Lipové ulici (čp. 475) v Praze.¹³⁹

1.10. Pokus o útěk do zahraničí

V této nelehké době, René Černý pochopil, jak se proměňuje situace v novém

---

¹³⁴ VA-CRT, tamtéž, - žádost o zproštění výkonu činné služby a o přeložení do zálohy.

¹³⁵ PEJČOCH, Ivo, tamtéž s. 50, Jiří PLACHÝ, tamtéž.

¹³⁶ HORA, Karel. *Moje matka cizinecká legie*. Praha: Egem, 1993, s. 200-205.

¹³⁷ Srovnej s ABS, fond Hlavní správa vojenské kontrarozvědky, sign. 302-224-5, fol. 70; „*Prohlásil Vazačovi, že on přirozeně spolupráci odmítá. Dále sdělil, že stejně jako on byli navštíveni i ostatní postižení z VŠV, někteří z nich i v pozdních hodinách nočních*“.

¹³⁸ NA, fond Státní soud, sp. zn. Or I/V 187/48(nezpracováno) – opis kvalifikační listiny.

¹³⁹ NA, fond PŘ II– EO, sign. Policejní přihláška Černý René a NA, fond PŘP II. – EO, sign. Policejní přihláška Knorr Miloš.

Československu a proto raději zvolil definitivní odchod do zahraničí.¹⁴⁰ První pokus o překročení hranice se měl uskutečnit společně se snoubenkou a Milošem Knorrem. Tento přechod se nemohl uskutečnit, jelikož převaděč odmítl převádět ženy.¹⁴¹

Další pokus měl naplánovaný na konec dubna 1948, kdy vyrazil za přítelem Jaroslavem Odehnalem (*1911) na Jižní Moravu, aby domluvili podrobnosti odchodu do zahraničí. Podrobnosti odchodu plánoval Černý také s Jaroslavem Burdou, kterého znal již delší dobu z Klubu západních důstojníků. Na Moravě se skupinka odebrala zjistit podrobnosti přechodu státní hranice k místnímu zemědělci Josefu Tesařovi, který měl vazby na příslušníka finanční stráže Františka Bernáta. Ten v osobním rozhovoru nabídl pomoc, že skupinka bude moci ilegálně přejít státní hranici v jeho svěřeném úseku. Za tuto službu byl příslušníkovi nabídnut úplatek ve výši několika tisíc korun československých. Tento příslušník předstíral zájem o tuto službu, ale následně informoval o plánu útěku úřadovnu státní bezpečnosti ve Znojmě. Tímto krokem byl veškerý pokus o odchod do zahraničí odsouzen k nezdaru, neboť veškerou aktivitu již řídili pracovníci STB.¹⁴²

Svůj odchod za hranice naplánoval René Černý na den 1. května 1948, kde předpokládal, že aktivita strážců hranic bude omezená. Společně se snoubenkou Bohumilou Vrbovou (*1919), Františkem Burdou (*1912), Marcelou Burdovou (*1919) a jejich dcerou Marcelou (*1944) předali finanční obnos u obce Hranice Františkovi Bernátovi.¹⁴³ Po tomto kroku byli všichni kolem 21. hodiny zadrženi a převezeni na oblastní pobočku STB ve Znojmě, kde proběhly některé protokolární výslechy. O tomto pokusu o útěk bylo telegraficky informováno i Ministerstvo vnitra (dále MV) a ústředna StB v Praze.¹⁴⁴ René Černý jako voják byl zatčením zbaven i výkonu činné služby a příslušníci StB ve Znojmě ho předali k dalšímu vyšetřování

---

¹⁴⁰ VA-CRT, fond Sbirka osobních spisů, sign. Černý René.

¹⁴¹ MACHKOVÁ, Zora. *Český exil, emigrace a krajané: přehled archivních pramenů z let 1939-2014 uložených v Národním archivu*. Vydání 1. s. 69-75. ISBN 978-80-7469-037-2.; Miloš Knorr přešel státní hranici u města Znojmo a odtud odjel do Vídně. V Rakousku pracoval v letech 1948 – 1951 pro americkou výzvědnou službu CIC. Jeho úkolem bylo především prověřovat uprchlíky z Československa, zda nepracují pro komunistické tajné služby.

¹⁴² ABS, fond Ústředna StB po roce 1945, sign. 305-176-4, fol. 23.

¹⁴³ PLACHÝ, Jiří, tamtéž s. 216; Nakonec byla většina zadržených propuštěna a osvobozena. Z této skupiny byl kromě René Černého odsouzen Okresním soudem ve Znojmě také František Burda k nepodmíněnému trestu jednoho roku vězení.

¹⁴⁴ ABS, fond Ústředna StB po roce 1945, tamtéž.

MNO v Praze, kam byl eskortován dne 2. května 1948.¹⁴⁵

Pro útěk do zahraničí se Černý rozhodl použít automobil Tatra vz. 75, který získal během druhé světové války ve Francii. Při zatčení mu byl tento vůz zabaven. Při zatčení byly u René Černého zabaveny kromě automobilu Tatra také osobní šperky, hotovost nebo anglicko-české slovníky. Mezi doklady patřily i služební průkaz anglické armády nebo francouzský řidičský průkaz. Po zatčení proběhla také domovní prohlídka v bytě v Praze, kde byla nalezena vojenská puška (karabina) značky MAS vzoru 1936 pocházející z francouzské armády.¹⁴⁶

1.11. Vazba ve vojenské věznici v Praze

V Praze v Kapucínské ulici byl držen v obávané vazební věznici Vrchního vojenského soudu. Zde byl také fyzicky a psychicky mučen a opakovaně vyslýchán. Při výpovědích musel hovořit nejen o okolnostech útěku, ale také např. o situaci v československé armádě. Žalobu na René Černého, který byl držen ve vyšetřovací vazbě, podal vojenský prokurátor pplk. Jan Vaněk dne 28. května 1948. Přesně měsíc po obdržení žaloby požádal prezidenta republiky o zastavení trestního řízení v rámci amnestie.¹⁴⁷

Jelikož žádosti nebylo prezidentem republiky vyhověno, ustanovil předseda soudu plk. just. JUDr. Jan Metlička hlavní líčení na 10. prosince 1948 a to na devátou hodinu ranní. Většina soudních procesů s vojenskými osobami byla předem připravena. Jistě v podobném duchu se nesl i soudní proces s Reném Černým v budově Státního soudu na Pankráci. Většina návrhů obhajoby byla soudním senátem po neveřejné dohodě zamítnuta a Státním soudem byl uznán vinným z trestných činů: příprava úkladů o republiku, zběhnutí, vojenské zrady a k svádění k zneužití úřední moci. René Černému byl rozsudek oznámen téhož dne ve 14. hodin. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 19 let „zostřeny čtvrtletně postem a tvrdým ložem ve dnech postních, jakož samovazbu v každém šestém měsíci

---

¹⁴⁵ ABS, fond Vyšetřovací spisy Brno, sign. V- 551, fol. 17.

¹⁴⁶ ABS, fond Vyšetřovací spisy Brno, tamtéž.

¹⁴⁷ ABS, fond Vyšetřovací spisy Plzeň, sign. V-1856, fol. 145.

každého roku trestu... ¹⁴⁸ Po vynesení rozsudku byl z vojenské věznice eskortován do věznice Plzeň Bory dne 21. prosince 1948.

Při výkonu trestu v plzeňské věznici přicházel do kontaktu také s bývalými vojáky, kněžími, řeholníky a dalšími politicky perzekuovanými osobami. Dá se předpokládat, že jako bývalý voják zde zažíval šikanu a fyzické týraní od dozorců Sboru vězeňské stráže (dále SVS). Mezi ty, kteří měli k němu mírnější přístup, lze asi zařadit podstrážmistra Jaroslava Flemra, který byl také za druhé světové války vězněný v Terezíně. Tento podstrážmistr se rozhodl pro emigraci do zahraničí po návratu z vojenské prezenční služby, po únoru 1948. Po návratu zpět z vojenské služby věděl, že jako ozbrojený příslušník SVS by bezpečnostním orgánům na západě nedokázal vysvětlit, že není komunistickým agentem. Z těchto důvodů asi zvolil spolupráci s dvěma bývalými důstojníky československé armády, kteří si odpykávali trest v Plzni.¹⁴⁹ Pro svůj plán útěku v září 1949 oslovil Flemr René Černého a také bývalého velitele čs. zahraničního letectva Karla Janouška.¹⁵⁰ Plánovaný útěk byl z dosud neznámých důvodů prozrazen a pro oba bývalé vojáky to znamenalo nový soudní proces, který se uskutečnil dne 28. března 1950. Pro tento specifický případ zasedal soudní senát přímo v objektu věznice na Borech. René Černý i Karel Janoušek (1893–1971)¹⁵¹ byli odsouzeni ve vykonstruovaném procesu pro zločiny vlastizrady a pokusu o vyzvědačství k těžkému žaláři na doživotí. Součástí rozsudku byla také konfiskace veškerého majetku, ztráta občanských práv na dobu deseti let, zaplacení pokuty 20 000 Kč a také povinnost uhradit náklady soudního líčení. Celý rozsudek byl postaven na výpovědi Jaroslava Flemra, který se ke všemu po krutých výsleších přiznal.¹⁵²

---

¹⁴⁸ Součástí trestu byla také degradace z vojenské hodnosti majora na vojína a také odebrání všech vyznamenání. Z pochopitelného důvodu, nemohl čs. Státní soud odebrat vyznamenání jiných států, kterých byl René Černý také nositelem.

¹⁴⁹ Jaroslav Flemr (*17. 2. 1925 ve Voluči) Pocházel z rodiny kameníka z Lučic u Blatné. Matka Anastázie byla v domácnosti, jak v této době bylo obvyklé. U vězeňské služby působil od března roku 1946 do září 1949 s přestávkou (1947 -1949) kdy vykonával základní prezenční službu.

¹⁵⁰ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-574-9.

¹⁵¹ LANÍK, Jaroslav a Miloslav ČAPLOVIČ, tamtéž s. 117-119; Karel Janoušek byl významnou postavou čs. vojenské správy ve Francii. Ve Velké Británii později patřil mezi nejvyšší představitele čs. letectva v RAF. Zatčen byl při pokusu o útěk do zahraničí dne 30. 4. 1948.

¹⁵² ABS, fond Vyšetřovací spisy Plzeň, sign V-1856, fol. 30 a NA, fond Státní soud, sp. zn. Or I/V 7/50 (nezpracováno).

1.12. Vzpouora ve věznici Plzeň – Bory

O měsíc později začalo ve věznici v Plzni další protiprávní vyšetřování, které mělo za cíl zlikvidovat členy SVS nespolupracující s komunistickou mocí a znovu perzekuovat vybrané „prominentní“ vězně z řad bývalých opozičních politiků a vojáků. V české historiografii se tato akce označuje jako tzv. Borská vzpoura.

Ve věznici byla akce zahájena dne 18. dubna 1950 telefonátem kpt. Františka Šafaříka na Krajské velitelství StB v Plzni. Při tomto rozhovoru velitel věznice Šafařík oznámil, že při výslechu strážmistra SVS Čenka Petelíka zjistil podezření na ilegální organizaci. Na základě tohoto podnětu se do věznice dostavili pracovníci Stb, kteří ihned zatkli a uvalili vyšetřovací vazbu na 11 příslušníků SVS. Dále do této ilegální organizace komunistický aparát zařadil dva uvězněné poslance Stanislava Broje a Bohuslava Dečího, bývalého předsedu pražského soudu Karla Pražáka a také pět vysoce postavených důstojníků československé armády mezi které patřil i René Černý.¹⁵³

Celý soudní proces proběhl ve dnech 11. až 12. května 1950 v budově krajského soudu v Plzni. V čele trestního senátu stanul plk. JUDr. Otakar Matoušek. Při hlavním procesu byli odsouzeni k trestu smrti tři obvinění a to Čeněk Petelík, Stanislav Broj a René Černý. Dále v rámci tohoto rozsudku byly uděleny dva tresty doživotí a zbytek obžalovaných byl odsouzen k mnohaletým trestům odnětí svobody.¹⁵⁴ Obžaloba byla předem připravena, neboť protiprávní návrh ministerstva spravedlnosti schválila bezpečností pětka plzeňského KV KSČ v Plzni již na počátku května 1950.¹⁵⁵

Z důvodu, aby soudní líčení nebylo rušeno projevy veřejnosti, bylo jednání neveřejné. Jednání se mohli zúčastnit pouze frekventanti a členové SVS.¹⁵⁶ Po vynesení rozsudků smrti byli odsouzení eskortováni do pražské věznice na Pankráci, kde měli být rozsudky vykonány. Zde v Praze se proti rozhodnutí o trestu smrti všichni odsouzení odvolali k Nejvyššímu soudu v Brně, který však jejich žádost

---

¹⁵³ ABS, fond Vyšetřovací spisy Plzeň, sign V-1905, sv. 2, fol. 3.

¹⁵⁴ PLACHÝ, Jiří., tamtéž s. 218; Zde podrobně uvedeni všichni odsouzení.

¹⁵⁵ ABS, Sekretariát Velitelství StB, sign. 310-23-10; „*Krajská bezpečností pětka v Plzni na své poradě konané dne 5. května 1950 vyslovila plná souhlas s návrhem ministerstva spravedlnosti.*“

¹⁵⁶ ABS, fond Vyšetřovací spisy Plzeň, sign. V-1905 Plzeň, sv. 2, fol. 168.

během týdne zamítl.

Poslední šanci před vykonáním rozsudku smrti byl pro odsouzené zásah prezidenta republiky. René Černý s obhájcem Václavem Synkem¹⁵⁷ adresovali žádost o milost dne 21. května 1950 na Pražský hrad. V těchto žádostech oba zdůraznili především pozitivní stránky odsouzeného a také jeho bojové zásluhy při obnově Československa. Žádost prezidentu republiky o milost byla postoupena Ministerstvu spravedlnosti, které následujícího dne (22. května 1950) rozhodlo o jejím zamítnutí.

Před vykonáním rozsudku smrti napsal René Černý závěť a osobní dopisy pro snoubenku Bohumilu Vrbovou¹⁵⁸ a také bratra Dalibora Černého. Tyto dopisy nebyly nikdy doručeny adresátům a ještě v roce 2001 byly součástí soudního spisu.¹⁵⁹

Dne 23. května 1950 byli v ranních hodinách na dvoře pankrácké věznice postupně popraveni oběšením Čeněk Petelík a Stanislav Broj. Jako posledního pro vykonání trestu oběšením určilo vedení věznice René Černého. Tento bývalý důstojník byl na dvůr eskortován SVS v 6 hodin a 13 minut. Po formálních úkonech, kdy René Černému byly opět přečteny rozsudek smrti, usnesení o zamítnutí odvolání Nejvyššího soudu v Brně a také odpověď ministerstva spravedlnosti se ho zeptal předseda senátu, „*zda odsouzený nemá nějaké poslední přání.*“ Na tento dotaz René Černý reagoval slovy:

„Chci vám říci, že jste mě odsoudili pro nic a že je to vyložená vražda. To říkám pod šibenicí. Tady bych vám řekl, že jsem něco udělal, ale já nic neudělal. A vám, pane státní prokurátore, mnoho štěstí nepokvete.“

V 6. hodin a 14 minut byl René Černý předán mistru popravčímu k výkonu trestu oběšení. Před vykonáním trestu ještě odsouzenec stihl provolat „*Vrahové*“.

Život René Černého byl ukončen dne 23. května 1950 v 6.26 minut, kdy lékař konstatoval smrt oběšením. Po vykonání trestu bylo tělo předáno Pražské pohřební službě až v červnu roku 1950. Tato instituce také zajistila zpopelnění. Ostatky bývalého důstojníka jsou pravděpodobně uloženy v pražských Ďáblicích.¹⁶⁰

---

¹⁵⁷ NA, fond PŘP II. - VS 1931-1940, sign. S 2391/2 Synek Václav, kar. 10587.

¹⁵⁸ Bohumila Vrbová si ponechala toto jméno až do roku 1991, kdy zemřela.

¹⁵⁹ PLACHÝ, Jiří., tamtéž s. 219; Autor studie v roce 2001 našel dopisy ve spisovně Krajského soudu v Plzni. V současné době se dané dopisy v Národním archivu nepodařilo dohledat.

¹⁶⁰ NA, fond Státní soud, sp. zn. Or. I /V 26/50 (nezpracováno).

1.13. Občanská a soudní rehabilitace René Černého

Do roku 1989 bylo z pochopitelného důvodu jméno popraveného důstojníka René Černého tabu a nesmělo se o něm veřejně hovořit. Přesto však jeho snoubenka Bohumila Vrbová podala v roce 1968 žádost na Vyšší vojenskou prokuraturu na rehabilitaci svého snoubence na základě zákona číslo 82/1968 sbírky.¹⁶¹ Tato žádost byla nakonec z neznámého důvodu vojenským prokurátorem anulována.¹⁶²

Plná občanská a soudní rehabilitace mohla být zahájena až v 90. letech 20. století. Nejprve byl zrušen rozsudek z roku 1948. Z této doby je poměrně kontroverzní rozhodnutí justice, která nezrušila rozsudek komplexně, ale ponechala v planosti tu část, ve které uznala Černého vinným ze zločinu zběhnutí a svádění ke zneužití úřední moci. Za tento trestný čin byl proto důstojník odsouzen ke třem měsícům odnětí svobody. Další osvobozující rozsudek nad Černým byl vynášen v prosinci roku 1990, kdy byl zrušen rozsudek trestu smrti a o dva roky později byl i zrušen trest odnětí svobody na doživotí. Proces soudní a občanské rehabilitace byl ukončen až v březnu roku 1994 rozhodnutím městského soudu v Praze, kdy byl zrušen rozsudek o zbytkovém trestu z roku 1990.¹⁶³

Na počátku devadesátých let, tak jako u většiny perzekuovaných vojáků, proběhla i vojenská rehabilitace, René Černý je nejprve povýšen do hodnosti plukovníka in memoriam a následně i do hodnosti generálmajora in memoriam. Na rehabilitaci na akademické půdě se podílel historik Jiří Plachý, který inspiroval vedení Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze k udělení akademického titulu doktor práv in memoriam.¹⁶⁴

Po sametové revoluce v roce 1989 se české společnosti otevřely nové obzory, které umožnily nejen svobodné cestování, ale i podnikání. V této hektické době neměla česká společnost dostatek času na hledání vlastní komplikované minulosti a asi i z těchto důvodů se veřejnost ani badatelská obec nechtěla až na několik výjimek

---

¹⁶¹ PLACHÝ, Jiří., tamtéž s. 220.

¹⁶² NA, fond Státní soud, sp. zn. Or I/V 187/50 usnesení Vyššího vojenského soudu Příbram ze dne 7. září 1972 (neuspořádáno); Prokurátor Vyšší vojenské prokuratury dne 21. srpna 1972 rozhodl vzít zpět svojí žádost o zahájení přezkumného řízení.

¹⁶³ NA, fond Státní soud, tamtéž.

¹⁶⁴ PLACHÝ, Jiří., tamtéž.

blíže věnovat osudu René Černého.¹⁶⁵ Zájem o tyto osobnosti začala mít odborná veřejnost až přibližně od konce devadesátých let dvacátého století, kdy se dostává téma René Černý do programů vědecké konference a jsou o něm napsány také odborné práce. V Praze v této době byly René Černému také odhaleny pamětních desky, které jsou umístěny na objektu Generálního štábu armády ČR v Dejvicích a v interiéru Vojenského historického muzea na Žižkově.

Co se týče rodného regionu, je jméno René Černý pravidelně zmiňováno v rámci diskuzí a úvodníků na vědeckých konferencích, avšak dosud žádný příspěvek o jeho osobě zde přednesen nebyl.¹⁶⁶ Dále ve Slaném v roce 1996 odhalil starosta Miroslav Čepelák v Soukenické ulici novou pamětní desku a v roce 2006 rozhodlo zastupitelstvo města pojmenovat jednu z nových ulic po tomto rodákovi.¹⁶⁷

---

¹⁶⁵ BRET, Jan., tamtéž.

¹⁶⁶ Např. zde: BARTONÍČEK, Pavel. Úvod. In: *Armáda, Slaný a Slánsko ve 20. století: sborník z historické konference : [7. listopadu 2009 v Městském centru Grand*. Slaný: Vlastivědné muzeum ve Slaném ve spolupráci s Městským úřadem Slaný, 2009, s. 3-6. Historie Slánska ve XX. století. ISBN 978-80-904657-0-1.

¹⁶⁷ VÍŠEK, Zdeněk., tamtéž.

2. Výuková prezentace pro střední školy

2.1. Návrh tematických okruhů prezentace

Prezentace bude sestavena a rozdělena na základě důležitých životních etap René Černého. Při sestavení bude využit text předchozí historicko-výzkumné části. Vzhledem k velkému rozsahu tématu a zaměření pro středoškolské studenty, budou do této prezentace zahrnuty jen významné události nebo osobnosti, které umožní lépe pochopit život René Černého od narození až po jeho rehabilitaci v roce 1989. Z historicko-výzkumné části budou také zvoleny názvy snímků a výkladových hesel. Výuková prezentace bude postavena na minimalizovaném množství textu doplněného o ilustrační obrázky, přičemž některé jsou dosud neznámé. Prezentace bude dále doplněna o ukázky autentické dobové hudby, která umožní posluchačům lépe pochopit dobu, o které lektor přednáší.

2.2. Délka a časová náročnost prezentace

Prezentace bude primárně určena pro studenty středních škol, proto vytvořím kratší druh prezentace, které se budou moci studenti zúčastnit v rámci návštěvy muzeí. Celkově by prezentace neměla být delší než dvacet minut.

2.3. Sběr materiálu pro tvorbu prezentace

Materiály, na kterých je prezentace postavena, pocházejí z archivního výzkumu a ze studia odborné a popularizační literatury a také díky internetu. Fotografií René Černého, se díky výzkumu podařilo získat z let 1940–1950. Fotografie z dětství se bohužel nepodařilo do této práce objevit. V případě ilustračních fotografií byly využity fondy Národního archivu a také můj osobní archiv. Dochované fotografie jsou bohužel ve velmi špatné kvalitě. Některé fotografie byly získané dálkovým přístupem pomocí internetu.

2.3.1. Dokumentace písemností a obrázků získané z archivních fondů

Z technického důvodu jsem při dokumentaci archiválií spisového původu použil kompaktní fotoaparát, u kterého jsem v souladu s badatelskými řády potlačil funkci blesku. Při zhotovení snímku byla snaha pořídit co nejkvalitnější snímky pomocí přirozeného světla, případně jsem i využil umělé osvětlení v badatelkách. Snímky písemností byly vyfotografovány kompaktním fotoaparátem při rozlišení 300 DPI. Snímky fotografií na papírové podložce byly skenovány na plošném skeneru při rozlišení 600 DPI. Z důvodů kapacity datového úložiště, byl v obou případech použit výstupní kompresní formát JPG.

2.3.2. Dokumentace písemností a obrázků získaných mimo archivní fondy

Fotografie získané při tvorbě prezentace byly pořízeny kompaktním fotoaparátem. V případě internetové sítě byly fotografie získány v rozlišení, ve kterém byly autorem na daný web vloženy. Mojí snahou bylo vždy vkládat nejkvalitnější snímek. V této kategorii se jedná hlavně o skeny z literatury, ilustrační fotografie z terénu a skeny z mého osobního archivu. V této skupině byl použit jako výstupní formát JPG s rozlišením 600 DPI.

2.4. Volba softwaru při tvorbě prezentace

Pro tvorbu prezentace jsem volil mezi volně dostupným programem Impress z balíčku OpenOffice.org a nejrozšířenějším programem PowerPoint z balíčku Office společnosti Microsoft. Program PowerPoint má daleko lepší uživatelské prostředí a více funkcí než volně dostupný program Impress. Při této volbě jsem také kontaktoval odpovědné pracovníky regionálních muzeí, pro které je tato prezentace primárně určena. Většina pracovníků měla oprávněné obavy z neznalostí programu Impress.¹⁶⁸ Z těchto důvodů jsem, zvolil program PowerPoint. Pro složitější úpravu obrázků a fotografií jsem zvolil program GIMP. Doprovodné zvukové ukázky jsem

---

¹⁶⁸ Dotaz na odpovědné pracovníky Sládečkova vlastivědného muzea v Kladně a Melicharova vlastivědného muzea v Unhošti jsem učinil dne 10. 5. 2014.

zpracoval díky programu ClipConverter.

2.4.1. PowerPoint

Pro tvorbu prezentace jsem musel zvolit program PowerPoint a to konkrétně verzi z roku 2010, která je součástí instalačního balíčku Microsoft Office. V případě, že bych prezentaci primárně navrhl v novějších verzích lze předpokládat, že program nebude správně a plně fungovat na současném softwarovém a hardwarovém vybavení regionálních muzeí.¹⁶⁹

Tento program lze oproti předchozím verzím ovládat nejen myší, ale i klávesovými zkratkami. V těchto typech programu lze kombinovat na snímcích obrázky, grafy, tabulky, a i základní práci se zvukem. Jako výstup z tohoto programu lze použít i rozšířený formát PDF, nebo i některé jiné formáty. Pro tento typ programu je charakteristické, že využívá tzv. pásky karet. PowerPoint ve verzi 2010 je také kompatibilní se staršími verzemi prezentací.¹⁷⁰

2.4.2. Program GIMP

Složitější úpravy ilustrační obrázků lze v případě potřeby upravit v programu GIMP verze 2.8, který je zkratkou pro GNU Image Manipulation Program (dále program GIMP).¹⁷¹ Tento program jsem zvolil záměrně, jelikož ho lze získat zdarma a má také mnoho výhod, mezi které lze zařadit práce ve vrstvách, schopnost nastavení filtrů, automatickou tvorbu stínů, světelných efektů a také umožňuje pracovat v českém uživatelském prostředí. Další velkou výhodou programu GIMP je možnost využití rastrových formátů, jako jsou např. PNG, JPG, GIF, TGA, TIFF, BMP A PSD. Naopak mezi nedostatky programu GIMP patří problematická práce s dokumenty ve vyšším rozlišení, neboť program GIMP nedokáže využít barevnou hloubku, která je vyšší než 8 bitů. Při tvorbě v programu GIMP také nedocházelo ke ztrátové kompresi oproti velmi využívané správě fotografií v systému Windows.¹⁷²

---

¹⁶⁹ KRÁL, Mojmir. *PowerPoint 2013: snadno a rychle*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 112 s. Snadno a rychle (Grada). ISBN 978-80-247-4728-6.

¹⁷⁰ KRÁL, Mojmir., tamtéž.

¹⁷¹ Tento výraz se dá přeložit jako „volný program pro úpravu obrázků“.

¹⁷² NĚMEC, Petr. *GIMP 2.8: uživatelská příručka pro začínající grafiky*. 1. vyd. Brno: ComputerPress, 2013, s. 9-10. ISBN 978-80-251-3815-1.

2.4.3.ClipConverter

Pro získání zvukových souborů jsem využil online bezplatný program ClipConverter, který umožňuje získání zvukových souborů z portálu www.youtube.com. Pro potřeby mé bakalářské práce jsem zvolil převod do kompresního zvukového formátu mp3.¹⁷³

2.5. Popis vytvoření prezentace v programu PowerPoint

Na každém snímku v programu vložím minimálně jeden obrázek a tři až čtyři výkladová hesla. Pokud bych použil velké množství textu (výkladových hesel) je nebezpečí, že posluchači budou sledovat pouze vizuální prezentaci a nikoli výklad lektora.

Prezentaci sestavím tak, aby se v jednotlivých bodech výkladová hesla při prezentaci vzájemně provazovala s ostatními ilustračními obrázky a posluchači si mohli udělat názorný přehled o době, místu nebo osobnosti.

Při sestavování prezentace zvolím tmavé pozadí, na kterém bude kontrastnější světlejší styl písma Franklin Gothica a také ilustrační obrázky.¹⁷⁴ Velikosti písma nastavím pro jednotlivé části takto:

- Úvod a závěr: 49 mm
- Nadpisy názvů snímků: 36 mm
- Text výkladových hesel: 32 mm

Ilustrační obrázky umístím tak, aby vhodně doplňovala výkladová hesla. Krátký zvukový doprovod bude vložen přímo jen do některých snímků pomocí programu PowerPoint, který také umožňuje ukázkou upravit a přehrát.

2.6. Vytvoření jednotlivých snímků prezentace

Úvod prezentace

Zde bude uveden tento text:

---

¹⁷³ *YouTube konvertor* [online]. Munich, Germany: ClipConverter, 2015, 2015 [cit. 2015-11-29].

Dostupné z: <http://www.clipconverter.cc/ze/>

¹⁷⁴ Pro nadpisy snímků byl použit typ písma Franklin Gothic Medium a pro hesla typ písma Franklin Gothic Book.

- Důstojník československé armády René Černý
- 1914 – 1950

Dále zde bude vložena fotografie majora René Černého ve vojenském stejnokroji.¹⁷⁵

Narození René Černého

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Narozen dne 26. 7. 1914 v Malé Kvíci (dnes Slaný)
- Záměna jména při křtu ve Smečně
- Rodiče: Antonín a Božena
- Domovská obec Terezín

Dále zde bude vložena fotografie kostela Nejsvětější trojice ve Smečně, kde byl René Černý pokřtěn.¹⁷⁶

Situace na Slánsku v letech 1914–1921

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- 1. sv. válka na Slánsku
- Vznik Československa
- Proticírkevní nálady na Slánsku

Na tomto snímku bude vložena kolorovaná fotografie náměstí ve Slaném, kterou lze časově zařadit mezi roky 1910 – 1920. Na fotografii je také zobrazena socha Svaté Trojice před svým stržením.¹⁷⁷

Výkladová hesla budou doplněna o několikasekundovou ukázkou rakousko-uherské hymny zpívané dětským sborem.¹⁷⁸

Pobyt v obci Zbečno (okres Rakovník)

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

¹⁷⁵ NA, fond PŘP II. - VS 41-50, sign. Č 736/18 Černý René, kar. 1246.

¹⁷⁶ Smečno na pohlednicích. *Město Smečno oficiální internetové stránky* [online]. 2012 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: http://www.smečno-mesto.cz/kostel/g-1600/id_obrazky=1942&typ_sady=1&p1=2367.

¹⁷⁷ Převzato z: Kladensko, Slaný, náměstí, cca 1920. *Oborový portál pro sběratele* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: http://www.pohlednice.sbiram.cz/13315,cz_27-kladensko-slany-namesti-cca-1920.html.

¹⁷⁸ Státní hymna Rakousko-Uherská (úchvatná verze). In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 27. 10. 2014 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=GG4BuF8zmz0>

- Přeložení otce Antonína na stanici do Zbečna
- V obci bydlel v letech 1921 – 1925
- Studium na obecné škole

V dolní části bude použita černobílá fotografie obce Zbečno, která datově odpovídá době, kdy zde rodina Černých žila.¹⁷⁹

Pobyt v obci Ploskovice (okres Litoměřice)

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Opětovné přeložení otce, změna bydliště
- Studium na obecné škole 1925 – 1926

V dolní části bude umístěna současná fotografie železniční stanice Ploskovice¹⁸⁰ a také fotografie budovy školy, kde René Černý studoval.¹⁸¹

Středoškolská studia v Liberci

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Změna působiště otce Antonína
- Zahájení studia na gymnáziu F. X. Šaldy v Liberci

Dále zde bude umístěna fotografie Gymnasia F. X. Šaldy¹⁸² a také ilustrační fotografie budovy Technického muzea v Liberci.¹⁸³

Studium v Jičíně

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Otec přednostou stanice ve Starém městě u Jičína

¹⁷⁹ Dějiny a současnost obce Zbečno. *Obec Zbečno* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: http://www.obec-zbecno.cz/data/editor/3cs_1_big.jpg.

¹⁸⁰ Ploskovice, nádraží. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-08-16]. Dostupné z:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ploskovice,_n%C3%A1dra%C5%BE%C3%AD.JPG

¹⁸¹ ZŠ A MŠ Ploskovice. *Živé firmy: Statisce spolehlivých kontaktů* [online]. 2014 [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: http://www.zivefirmy.cz/zs-a-ms-ploskovice_f1159417

¹⁸² FOGL, Adam. Gymnázium F. X. Šaldy. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2001- [cit. 2015-07-20]. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG/800px-Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG

¹⁸³ NA, fond Fotoarchiv České tiskové kanceláře – negativy 1930-1939 (dále ČTK 1930-1939), inv. č. 110.576\3.

- Čs. reálka v Jičíně
- Maturitní zkouška v roce 1934

Dále zde bude umístěn ilustrační obrázek maturitního vysvědčení z Jičína.¹⁸⁴

Základní vojenská služba (1934 – 1936)

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Dne 18. 7. 1934 dobrovolný odvod do armády v Litoměřicích
- Vojenské jezdecké učiliště Pardubice
- Pokračování ve vojenské kariéře u jezdeckého pluku

Dále bude umístěna fotografie z roku 1936, která byla pořízena na jezdeckém učilišti v Pardubicích.¹⁸⁵ Další fotografie na tomto snímku znázorňuje slavností nástup 8. jezdeckého pluku v Praze.¹⁸⁶ Výkladová hesla budou doplněna o krátkou hudební ukázkou lidové písně „U našich kasáren“¹⁸⁷

Mladý důstojník René Černý

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Povýšen do hodnosti poručíka jezdecktva
- Vojenské kurzy a školení
- Právnické fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Dále zde budou vloženy ilustrační snímky z československého jezdecktva.¹⁸⁸

Vznik druhé republiky a Protektorátu Čechy a Morava

Zde kromě názvu snímku bude vložena mapa tzv. druhé republiky a Protektorátu Čechy a Morava.¹⁸⁹

¹⁸⁴ SOA-SOKa Jičín, fond Státní vyšší reálka Jičín, tamtéž.

¹⁸⁵ NA, fond Miloš Knorr, inv. č. 164.

¹⁸⁶ Historie jezdecktví: Na co bychom neměli zapomenout. *Equichannel: Nejstarší český zpravodajský server o koních a jezdecktví* [online]. 2014 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: <http://www.equichannel.cz/historie-jezdecktvi-1417461088>.

¹⁸⁷ Československá armáda v barvě - U našich kasáren. In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 5. 4. 2012 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Bd4oyxe7UMo>

¹⁸⁸ Československé jezdecktvo. *Československo: československé jezdecktvo* [online]. 2013 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: <http://www.palba.cz/album/displayimage.php?pid=4525&fullsize=1> a Regiment sv. Václava. *Stránky jeho černé eminence* [online]. 2015 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: <http://www.lord-martosa.estranky.cz/img/picture/190/regiment-sv.vaclava.jpg>.

¹⁸⁹ Mapa převzata z publikace: CAFOUREK, Petr. *Školní atlas československých dějin*. 11. vyd.

Člen odbojového hnutí

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Obrana národa
- Spolu s Václavem Jelínkem zajišťují telegrafické spojení
- Dále společně sledují pohyb německých vojsk

Dále zde bude vložena jedna fotografie Václava Jelínka.¹⁹⁰ Německá armáda zde bude prezentována dvěma fotografiemi z areálu Pražského hradu.¹⁹¹ Tento snímek bude doplněn krátkou zvukovou ukázkou německé pochodové písně „Auf der Heide blüht ein kleines Blümelein“.¹⁹²

Cesta René Černého do zahraničí

Zde bude kromě názvu snímku vložena mapa, na které budou umístěny šipky, znázorňující cestu René Černého do Francie.¹⁹³

Voják francouzské armády

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Dne 16. listopadu 1939 jmenován velitelem roty
- Od ledna roku 1940 čs. zpravodajský důstojník
- Evakuace do Anglie

Na snímku budou dále vloženy ilustrativní fotografie, na kterých jsou znázorněny příslušníci francouzského letectva českého původu¹⁹⁴ a také němečtí vojáci, kteří přebírali ocenění za splnění bojového úkolu.¹⁹⁵

Praha: Kartografie, 1977, s. 40.

¹⁹⁰ NA, fond PŘP II, - VS 1931-1940, sign. J 1075/5 Jelínek Václav, kar. 7075.

¹⁹¹ NA, fond ČTK 1930-1939, inv. č. 110.787/4 a 110.787/9.

¹⁹² German Military March - Erika. In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 8. 2. 2012 [cit. 2015-11-28].

Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=CHeXZWTWU3M&index=2&list=PLrub1gDz84ACLn4L5BrrthTV4rLDOKP7F>

¹⁹³ Mapa převzata z publikace: BROFT, Miroslav. *Vojenské dějiny Československa: (1939-1945)*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988, s. 78.

¹⁹⁴ Přebzato z publikace: DUDA, Josef. *Válečná ohlédnutí*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 37. ISBN 80-206-0475-8.

¹⁹⁵ NA, fond Druhá světová válka, inv. č. 1751.

Voják pod ochranou V. Británie

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Účast v tzv. vzpouře „27 českých pánů“
- Příchod do nového oddílu
- Povýšen do hodnosti nadporučíka
- Účast v bitvě u Dunkerque

Dále zde budou přiloženy fotografie z roku 1942 při cvičení.¹⁹⁶ Fotografie z bitvy u Dunkerque.¹⁹⁷ Do tohoto snímku bude vložena krátká ukázka z písničky Jaromíra Vejvody „Škoda lásky“.¹⁹⁸

Důstojník československé armády 1945 – 1948

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Velitel praporu u 13. tankové brigády
- Studium a působení na Vysoké škole válečné
- V letech 1946 – 1948 také studium na PF UK v Praze
- Spolkový život

Dále zde budou vloženy dvě fotografie René Černého ještě ze služby v čs. obrněné brigádě.¹⁹⁹

Přátele René Černého ze spolků

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Miloš Knorr
- František Burda

Dále zde budou vloženy fotografie Františka Burdy²⁰⁰ a Miloše Knorra²⁰¹ získané z archivních fondů.

---

¹⁹⁶ NA, fond Miloš Knorr, inv. č. 168.

¹⁹⁷ VÚA-VHA, fond Fotoarchív VHA, sign. fotografie č. 31876.

¹⁹⁸ Škoda lásky Vejvoda Vysoká kvalita a velikost. In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 14. 7. 2014 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qFcpQZ38-AI>

¹⁹⁹ Převzato z publikace: VOGELTANZ, Jan, Miroslav HUS a Milan POLÁK, tamtéž, s. 77 a Sto let od narození René Černého. PLACHÝ, Jiří. *Vojenský historický ústav* [online]. 2014 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/sto-let-od-narozeni-rene-cerneho>.

²⁰⁰ NA, fond PŘP II. - VS 1941-1950, sign. B 3531/3 Burda František, kar. 998.

²⁰¹ NA, fond PŘP II. - VS 1941-1950, sign. K 2676/12 Knor Miloš, kar. 5325.

Útěk do zahraničí v roce 1948

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Převelení k pěšímu praporu do Prahy
- Pokus o ilegální útěk s přáteli do Rakouska
- Zatčení v květnu roku 1948
- Ostatní zadržení po čase propuštění

Dále zde budou vložena fotografie René Černého ve vojenském stejnokroji.²⁰²

Vyšetřovací vazba a soudní řízení

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Zatčen a první výslechy ve Znojmě
- Vazební stíhání v Praze
- Soudní proces proběhl v Praze
- Odsouzen na 19. let těžkého žaláře

Dále zde bude umístěn sken archiválie, kde je seznam věcí při převozu do Plzně.²⁰³

Vězeň Borské věznice

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Výkon trestu v Plzni
- Strážmistr Jaroslav Flemr
- Druhý soudní proces a rozsudek na doživotí

Dále zde bude umístěna fotografie areálu věznice v Plzni Bory²⁰⁴

Borská vzpoura

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Co je to tzv. Borská vzpoura ?
- Soudní proces v Praze, advokát Václav Synek
- Tři rozsudky trestu smrti, mnohaleté tresty vězení

---

²⁰² Plachý Jiří, tamtéž, s. 225.

²⁰³ NA, fond Státní soud, sp. zn. Or I/V 7/50 (nezpracováno).

²⁰⁴ Násilí páchané na politických vězních na Borech v letech 1948–1952. *Moderní dějiny: vzdělávací portál pro učitele, studenty a žáky* [online]. 2010, 6.3.2012 20:10 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/nasili-pachane-na-politickyh-veznich-na-borech-v-letech-1948-1952/>.

Dále zde bude vložena fotografie advokáta Václava Synka²⁰⁵

Poprava v roce 1950

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- Dvůr věznice Praha – Pankrác
- Nejprve byli popraveni Čeněk Petelík a Stanislav Broj
- René Černý popraven dne 23. května 1950 v 6:13 hod.

Dále zde bude vložena fotografie z expozice, kterou vytvořil kabinet historie vězenství.²⁰⁶ Další fotografie na tomto snímku budou Čeňka Petelíka²⁰⁷ a Stanislava Broje.²⁰⁸

Rehabilitace po roce 1989

Zde kromě názvu snímku budou napsána tato výkladová hesla:

- 1968 – proces rehabilitace zastaven
- V 90. letech zrušeny všechny rozsudky
- V roce 1991 povýšen na generálmajora in memoriam
- 2001 – udělen PF UK titul doktor práv in memoriam

Dále zde bude připojena fotografie pamětní desky na budově generálního štábu v Praze, kde je mezi oběťmi komunistického režimu uveden i René Černý.²⁰⁹

Doba tzv. sametové revoluce bude posluchačům symbolicky přiblížena krátkou zvukovou ukázkou písně „Modlitba pro Martu“, kterou zazpívala Marta Kubišová v Praze.²¹⁰

---

²⁰⁵ NA, fond PŘP II. - VS 1931-1940, sign. S 2391/2 Synek Václav, kar. 10587.

²⁰⁶ KÝR, Aleš. Vězeňská služba České republiky. *Historie vězeňství* [online]. 2010 [cit. 2015-08-01]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi>.

²⁰⁷ PLACHÝ, Jiří. Čeněk Petelík (1917–1950). *Ústav pro studium totalitních režimů* [online]. 2014 [cit. 2015-08-01]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/cs/cenek-petelik>.

²⁰⁸ Stanislav Broj. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2007 [cit. 2015-08-01]. Dostupné z:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Broj_stanislav30s.jpg.

²⁰⁹ Osobní archiv autora; fotografie byla prořízena dne 28. 10.2 008.

²¹⁰ Marta Kubišová - Modlitba pro Martu (1989). In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 13. 3. 2013 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=npMZ7UxwVgU>

Závěr prezentace

V této části bude jen uveden text:

- Děkujeme za pozornost

2.7. Animační prvky v programu PowerPoint

Při tvorbě této části prezentace byl zvolen spíše konzervativnější přístup, avšak do jednotlivých výkladových hesel jsem vyjma úvodu a závěru použil i animační prvky. U všech hesel jsem použil funkci programu PowerPoint tzv. zmizení. Rychlost jsem nastavil u všech snímků velmi rychlou, aby příliš neupoutávala pozornost posluchačů. Tyto prvky jsem zvolil tak, aby posluchači mohli kontinuálně poslouchat lektora a sledovat prezentaci na monitoru nebo plátně. Nejvíce je tato funkce využita u snímku s názvem cesta „René Černého do zahraničí“, který umožní posluchačům vizuálně sledovat na mapě cestu důstojníka z Brna až do francouzského Agde. Animační prvky byly u výkladových hesel vždy zvoleny krokově.²¹¹

Pro přechody mezi snímky v programu PowerPoint jsem upustil od animačních prvků, aby nebyla více odpoutávána pozornost posluchačů.

2.8. Požadavky na lektora

Lektor, který tuto prezentaci bude přednášet muset mít nejen dobré rétorické schopnosti, ale také znalosti, které načerpá z historicko-výzkumné části této bakalářské práce. Při přednesení výkladu prezentace bude vycházet z výkladových hesel, které také slouží jako vzor pro načerpání znalosti z historicko-výzkumné části. Dalším požadavkem na lektora bude znalost československých dějin 20. století. Z těchto důvodů je tato výuková prezentace vhodná pro lektory z řad kvalifikovaných pracovníků v muzeích, kteří se specializují na moderní československé dějiny. Na tyto pracovníky pak budou z řad posluchači a studentů směřovat doplňují otázky nejen k osobě René Černého.

Při výkladu budou pracovníci využívat klávesnici nebo myš u výpočetní

---

²¹¹ KRÁL, Mojmir., tamtéž s. 73-77.

techniky, pomocí které po kliknutí budou postupně měnit snímky, hesla, ilustrační obrázky

Závěr

Důstojník René Černý je významnou, ale zapomenutou osobností moderních československých dějin. V rodné oblasti strávil tento rodák pouze několik let svého krátkého života, ale i pro regionální dějiny kladenského a slánského regionu představuje významnou osobnost. Na jeho životním osudu se dají názorně ukázat komplikované dějiny 20. století. Svým životem může právem dokumentovat období rozkvětu v prvorepublikovém Československu, ale také období útlaku a perzekucí.

Ihned na počátku svého života byl při křtu René Černý provázen pochybením kněze ve Smečně. Tento muž církve zaměnil křestní jméno v matrice narození a tímto pochybením způsobil na začátku důstojnické kariery René Černému mnohé problémy. Jeho dětství provázelo časté stěhování a taky změny škol, kvůli zaměstnání otce na železnici. Na těchto indiciích se dá usuzovat, že k nějakému místu nebo regionu neměl nikdy žádný bližší citový vztah. V období okupace se rozhodl pro ozbrojený odpor a zapojení do odbojové organizace Obrana národa. Po prozrazení ilegálně odešel do zahraničí na základě nelegálně drženého cestovního pasu. Během druhé světové války prošel evropská bojiště v uniformě čs. zahraničního vojáka. Za tuto službu byl vyznamenán jak československými tak zahraničními medailemi. Po válce působil jako profesor na VŠV a u tankového pluku. V roce 1948 se pokusil se snoubenkou a přáteli o útěk do zahraničí, při kterém byl zatčen. Po několika soudních jednáních byl odsouzen k trestu smrti a popraven v roce 1950. Plně rehabilitován mohl být až po roce 1989.

Při psaní této bakalářské práce pro mě bylo překvapující, že k jeho osobě se dochovalo velké množství archivních pramenů, přičemž mnohé nebyly nikdy využity ostatními badateli. Díky těmto materiálům se podařilo doplnit jeho životní osud o informace o záměně jména při křtu, okolnosti útěků do zahraničí nebo za jakých okolností získal osobní vůz Tatra. Některé okolnosti jeho života zůstanou nadále nezdokumentovány. Při psaní této práce se mi z dostupných archivních pramenů a literatury např. nepodařilo potvrdit jeho zapojení v odbojové organizaci Obrana národa na ilegálním přechodu obyvatel do Polska.

Prezentace byla sestavena v programu PowerPoint a i zde je osud René Černého chronologicky zařazen do kontextu regionálních a celostátních dějin. Při prezentaci byla snaha využít převážně fotografie a dokumenty uložené v archivních institucích. Mnohé z tohoto ilustračního materiálu bylo publikováno poprvé. Prezentace je sestavena tak, aby bylo využito minimálního množství textu, který by při čtení mohl odpoutávat pozornost studentu. Tato prezentace je primárně určena pro středoškolské studenty, ale uplatnění najde jistě i u ostatních zájemců o významné osobnosti moderních dějin.

Tuto bakalářskou práci bych rád použil jako podklad pro sepsání nové odborné studie o Reném Černém a také pro přednesení příspěvku na vědecké konferenci. Dále plánuji tuto práci po vypořádání autorských práv předat pracovníkům regionálních muzeí na Kladensku a Slánsku, aby mohli provádět osvětu převážně u středoškolských studentů.

Seznam pramenů, literatury a ostatních zdrojů:

Archivní prameny:

Archív bezpečnostních složek

Hlavní správa vojenské kontrarozvědky

Sbírka Z (M)

Sekretariát Velitelství StB

Ústředna StB po roce 1945

Výpovědi zaměstnanců Gestapa a SD

Vyšetřovací spisy – Brno

Vyšetřovací spisy – Plzeň

Vyšetřovací spisy – Praha

Státní oblastní archiv Praha

Sbírka matrik narozených

Státní oblastní archiv- státní okresní archiv Jičín

Státní vyšší reálka Jičín

Státní oblastní archiv- státní okresní archiv Kladno

Četnická stanice Slaný

Státní oblastní archiv- státní okresní archiv Litoměřice

Sbírka matrik

Národní archiv

Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře – negativy 1930–1939, Praha

Hartman Josef

Knorr Miloš, generálmajor v. v., MBE

Ministerstvo vnitra - stará registratura, 1925 –1930

Policejní ředitelství Praha II. – evidence osob

Policejní ředitelství Praha II. – všeobecná spisovna 1931 –1940

Policejní ředitelství Praha II. – všeobecná spisovna 1941–1950

Sčítání lidu 1930

Státní soud

Svaz protifašistických bojovníků – ústřední výbor

Zahraniční tiskový archiv

Zemský úřad Praha – matriční záležitosti

Vojenský archiv - centrálna registratúra Trnava

Sbírka osobních spisů

Vojenský ústřední archiv - Vojenský historický archiv

Evidence čs. vojenských osob v zahraničí za 2. světové války

Fotoarchiv VHA

Ministerstvo národní obrany v Londýně

Sbírka kmenových listů

Sbírka kvalifikačních listin

Velitelství vojenské zpravodajské služby

Písmenné prameny uložené mimo archivní instituce:

Osobní archiv Luboše Marka

Základní škola Zbečno - Pamětní kniha Obecné školy ve Zbečno 1848- 1958

Literatura:

BARTONÍČEK, Pavel. Erik Koubek-slánský skaut na frontách druhé světové války. In: *Město a region v dramatickém století: Slaný a Slánsko ve XX. století : sborník z historické konference : [9. listopadu 2013 v Městském centru Grand. Slaný: Knihovna Václava Štecha ve Slaném, 2014, s. 116-139. Historie Slánska ve XX. století. ISBN 978-80-905346-2-9.*

BARTONÍČEK, Pavel. Úvod. In: *Armáda, Slaný a Slánsko ve 20. století: sborník z historické konference: [7. listopadu 2009 v Městském centru Grand. Slaný: Vlastivědné muzeum ve Slaném ve spolupráci s Městským úřadem Slaný, 2009, s. 3-6. Historie Slánska ve XX. století. ISBN 978-80-904657-0-1.*

BÍLEK, Jiří, Jaroslav LÁNÍK a Jan ŠACH. *Československá armáda v prvním poválečném desetiletí: květen 1945 – květen 1955*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR - AVIS, 2006, s. 21-27. ISBN 80-7278-377-7.

BRET, Jan. *22 oprátek: vojenské osoby, popravené v Československu z politických důvodů v letech 1949-1966 a z kriminálních příčin v letech 1951-1984*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 1999, 190 s. ISBN 80-860-4982-5.

BROFT, Miroslav. *Vojenské dějiny Československa: (1939-1945) IV.díl*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988, s. 78.

BŘÍZA, Vladimír a Pavel NAVRÁTIL. *PowerPoint 2007: podrobný průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 154 s. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-247-2178-1.

CAFOUREK, Petr. *Školní atlas československých dějin*. 11. vyd. Praha: Kartografie, 1977, s. 40.

ČAPEK, Miroslav. Dva portréty. In: *Slánský obzor*. Slaný: Vlastivědné muzeum, 1999, s. 118-125.

DUDA, Josef. *Válečná ohlédnutí*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 37. ISBN 80-206-0475-8.

DVOŘÁK, Otomar. *Tisíc let mezi řekou a lesem: osudy Zbečna, jedné z nejstarších obcí v Čechách*. 1. vyd. Beroun: Nakladatelství MH, 2003, 79 s. ISBN 80-867-2002-0.

DVOŘÁKOVÁ, Zora. *Kniha o Slaném*. Slaný: Městský úřad, 1994, s. 109-114.

FENCL, Vilém a Matin ŘÍHA. *Československá armáda ve Velké Británii I.: Historie, uniformy, materiály, insignie*. Praha: MVH, 2003, s. 21. ISBN 80-238-9646-6.

FIDLER, Jiří a Václav SLUKA. *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920-1938*. 1. vyd. Praha: Libri, 2006, s. 698. ISBN 80-727-7256-2.

GEBHART, Jan a Jan KUKLÍK. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2006, 623 s. ISBN 80-7185-582-0.

HORA, Karel. *Moje matka cizinecká legie*. Praha: Egem, 1993, s. 200-205.

HRBEK, Jaroslav. *Draze zaplacená svoboda: osvobození Československa 1944-1945, Draze zaplacená svoboda: osvobození Československa 1944-1945. Svazek I*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2009, s. 116-117. ISBN 978-80-7185-976-5.

KALOUSEK, Miroslav. *Vládní vojsko 1939-1945: Vlastenci či zrádci?*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002, 151 s. ISBN 80-7277-063-2.

KÁRNÍK, Zdeněk. *České země v éře První republiky (1918-1938)*. 2., opr. vyd. Praha: Libri, 2003, 571 s. ISBN 80-7277-195-7

KÁRNÍK, Zdeněk. *Malé dějiny československé (1867-1939)*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, s. 381-387. ISBN 978-80-7363-146-8.

KARPAŠ, Roman. *Kniha o Liberci*. 2., dopl. a rozš. vyd. Liberec: Dialog, 2004, 704 s. ISBN 80-867-6113-4.

KLATOVSKÝ, Karel a Pavel NAVRÁTIL. *Microsoft PowerPoint 2007 nejen pro školy*. Vyd. 1. Kralice na Hané: Computer Media, c2007, 72 s. ISBN 978-80-86686-87-5.

KLIMEK, Antonín. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2000, 821 s. ISBN 80-7185-328-3.

KOKOŠKA, Stanislav a Jaroslav HRBEK. *Nultá hodina?: Československo na jaře 1945 ve strategických souvislostech*. Vyd. 1. Praha: Pro Nadační fond angažovaných nestraníků vydalo nakl. Euroslavica, 2011, 255 s. Prostopravdy, sv. 2. ISBN 978-80-85494-92-1.

KOPEČNÝ, Petr. *Obrana národa na Brněnsku 15.3.1938–29.2.1940*. Brno: Archiv města Brna, 2006, 239 s. ISBN 80-867-3604-0

KRÁL, Mojmír. *PowerPoint 2013: snadno a rychle*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 112 s. Snadno a rychle (Grada). ISBN 978-80-247-4728-6.

KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, s. 652-670. ISBN 80-7277-040-3.

LANÍK, Jaroslav a Miloslav ČAPLOVIČ. *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1945*. Praha: Ministerstvo obrany - Agentura vojenských informací a služeb, 2005, 348 s. ISBN 80-727-8233-9.

LÁŠEK, Radan. *Opevnění z let 1936–1938 v okolí Prahy*. Praha: Codyprint, 2003, 171 s. ISBN 80-902964-5-9.

MACHKOVÁ, Zora. *Český exil, emigrace a krajané: přehled archivních pramenů z let 1939–2014 uložených v Národním archivu*. Vydání 1. s. 69-75. ISBN 978-80-7469-037-2.

MARŠÁLEK, Zdenko a Petr HOFMAN. *Dunkerque 1944–1945: ztráty Československé samostatné obrněné brigády během operačního nasazení ve Francii*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011, s. 464-465. Paměť války: Čechoslováci 1939-1945. ISBN 978-80-7422-119-4.

MARŠÁLEK, Zdenko. Rodáci z okresu Slaný v zahraničním vojenském odboji a otázka zkoumání regionality původu příslušníků zahraničních vojenských jednotek. In: *Slaný a Slánsko v letech 1939–1945: sborník z historické konference, Slaný 2010* : [6. listopadu 2010 v Městském centru Grand. Slaný: Vlastivědné muzeum ve Slaném ve spolupráci s Městským úřadem Slaný, 2011, s. 66-76. Historie Slánska ve XX. století. ISBN 978-80-904657-2-5.

NĚMEC, Petr. *GIMP 2.8: uživatelská příručka pro začínající grafiky*. 1. vyd. Brno: ComputerPress, 2013, s. 9-10. ISBN 978-80-251-3815.

PASÁK, Tomáš. *Emil Hácha: (1938–1945)*. Vyd. v této podobě 1. Praha: Rybka Publishers, 2007, 445 s. ISBN 978-80-87067-04-8.

PEJČOCH, Ivo. *Vojáci na popravišti: vojenské osoby, popravené v Československu z politických důvodů v letech 1949–1966 a z kriminálních příčin v letech 1951-1984*. Vyd. 1. Cheb: Svět křídel, 2011, 406 s. ISBN 978-80-87567-01-2.

PLACHÝ, Jiří. Major René Černý- zapomenutá oběť. In: *Securitas imperii: sborník k problematice 50. let*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2005, s. 209-226. ISBN 80-86621-17-0.

PROCHÁZKA, Ivan. *Dunkerque: válečný deník Československé samostatné obrněné brigády (říjen 1944 – květen 1945)*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2006, 204 s. ISBN 80-727-8353-X.

SKÝPALA, Marek. *Obrana národa na Ostravsku*. Vyd. 1. Přerov: Šárka, 2002, 164 s. ISBN 80-865-8402-X;

STRAKA, Karel. *Československá armáda, pilíř obrany státu z let 1932-1939*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2007, 158 s. Historie československé armády. ISBN 978-80-7278-376-2.

ŠOLC, Jiří. *Znamení trojského koně: životní příběh majora Jaromíra Nechanského*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2008, 275 s. ISBN 978-80-7021-943-0.

TOMÁŠEK, Dušan a Robert KVAČEK. *Causa Emil Hácha*. 1. vyd. Praha: Themis, 1995, 221 s. ISBN 80-85821-30-3.

VÍŠEK, Zdeněk. Tragický osud slánského rodáka René Černého. In: *Slánský obzor: Ročenka společnosti Patria, Vlastivědného muzea ve Slaném a Státního okresního archivu v Kladně*. Slaný: Společnost Patria, 2015, s. 119-133. ISBN 978-80-86772-88-2. ISSN 1214-3847.

VOGELTANZ, Jan, Miroslav HUS a Milan POLÁK. *Československá armáda v zahraničí 1939–1945: uniformy, symbolika, výstroj, výzbroj*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2001, s. 8-9. ISBN 80-7185-392-5.

VOLKOVÁ, Jitka. *Ploskovice: 950 let*. Hostivice: Eduarda Marie Doleželová, 2007, s. 40-41 ISBN 978-80-86914-42-8.

WANNER, Michal. *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. Druhé, doplněné a rozšířené vydání. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2015, 378 stran. ISBN 978-80-86466-78-1.

Informační zdroje:

Ministerstvo vnitra ČR - Informační systém evidence obyvatelstva ČR

Internetové zdroje:

Československá armáda v barvě - U našich kasáren. In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 5. 4. 2012 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=Bd4oyxe7UMo>

Československé jezdectvo. *Československo: československé jezdectvo* [online]. 2013 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z:

<http://www.palba.cz/album/displayimage.php?pid=4525&fullsize=1>

Dějiny a současnost obce Zbečno. *Obec Zbečno* [online]. 2015 [cit. 2015-07-20].

Dostupné z: http://www.obec-zbecno.cz/data/editor/3cs_1_big.jpg

Dějiny libochovického zámku. *Státní zámek Libochovice* [online]. 2014 [cit. 2015-

07-20]. Dostupné z: http://www.libochovice.info/fotoz/dejiny_1.jpg

FOGL, Adam. Gymnázium F. X. Šaldy. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2001- [cit. 2015-07-20]. Dostupné z:

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG/800px-](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG/800px-Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG)

[Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Liberec%2C_GFX%C5%A0_po_rekonstrukci_%C5%A1t%C3%ADt.JPG)

Historie jezdeckví: Na co bychom neměli zapomenout. *Equichannel: Nejstarší český zpravodajský server o koních a jezdeckví* [online]. 2014 [cit. 2015-08-02]. Dostupné

z: <http://www.equichannel.cz/historie-jezdeckvi-1417461088>

Kladensko, Slaný, náměstí, cca 1920. *Oborový portál pro sběratele* [online]. 2015

[cit. 2015-07-20]. Dostupné z: [http://www.pohlednice.sbiram.cz/13315,cz_27-](http://www.pohlednice.sbiram.cz/13315,cz_27-kladensko-slany-namesti-cca-1920.html)

[kladensko-slany-namesti-cca-1920.html](http://www.pohlednice.sbiram.cz/13315,cz_27-kladensko-slany-namesti-cca-1920.html)

KÝR, Aleš. Vězeňská služba České republiky. *Historie vězeňství* [online]. 2010 [cit.

2015-08-01]. Dostupné z: [http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-](http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi)

[servis/historie-104/historie-vezenstvi](http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi)

Marta Kubišová - Modlitba pro Martu (1989). In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 13. 3.

2013 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=npMZ7UxwVgU>

ZŠ A MŠ Ploskovice. *Živé firmy: Statistice spolehlivých kontaktů* [online]. 2014 [cit.

2015-08-16]. Dostupné z: http://www.zivefirmy.cz/zs-a-ms-ploskovice_f1159417

PLACHÝ, Jiří. Čeněk Petelík (1917–1950). *Ústav pro studium totalitních režimů* [online]. 2014 [cit. 2015-08-01]. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/cs/cenek-petelik>

Ploskovice, nádraží. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ploskovice,_n%C3%A1dra%C5%BE%C3%AD.JPG

Smečno na pohlednicích. *Město Smečno oficiální internetové stránky* [online]. 2012 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: http://www.smecno-mesto.cz/kostel/g-1600/id_obrazky=1942&typ_sady=1&p1=2367

Stanislav Broj. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2007 [cit. 2015-08-01]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Broj_stanislav30s.jpg

Státní hymna Rakousko-Uherská (úchvatná verze). In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 27. 10. 2014 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=GG4BuF8zmz0>

Sto let od narození René Černého. PLACHÝ, Jiří. *Vojenský historický ústav* [online]. 2014 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/sto-let-od-narozeni-rene-cerneho>

Škoda lásky Vejvoda Vysoká kvalita a velikost. In: *Youtube* [online]. Zveřejněno 14. 7. 2014 [cit. 2015-11-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qFcpQZ38-AI>

YouTube konvertor [online]. Munich, Germany: ClipConverter, 2015, 2015 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.clipconverter.cc/ze/>

Seznam zkratek

ABS – Archív bezpečnostních složek
CRT – Centralna registratura Trnava
Čet. – Četař
Div – divizní
DPI – Dots per inch
EO – Evidence osob
GIMP – Image Manipulation Program
JPEG – Joint Photographic Experts Group
Just. – Justice
Kpt. – Kapitán
KSČ – Komunistická strana Československa
KV – Krajský výbor
Mjr. – Major
MNO – Ministerstvo národní obrany
MV – Ministerstvo vnitra
NA – Národní archiv
Npor. – Nadporučík
NT – Náhradní těleso
OBZ – Obranné zpravodajství
Por. – poručík
Pplk. – Podplukovník
Ppor. – podporučík
PŘ – Policejní ředitelství
SOA – Statní oblastní archiv
SOKA – Statní okresní archiv
SPB – Svaz protifašistických bojovníků
SPO – Smíšený předzvědný oddíl
STB – Statní bezpečnost
SVS – Sbor vězeňské stráže
Škpt. – Štábní kapitán
ÚV – Ústřední výbor

VA – Vojenský archiv

VHA – Vojenský historický archiv

VHÚ – Vojenský historický ústav

VJU – Vojenské jezdecké učiliště

VŠV – Vysoká škola válečná

VÚA – Vojenský ústřední archiv

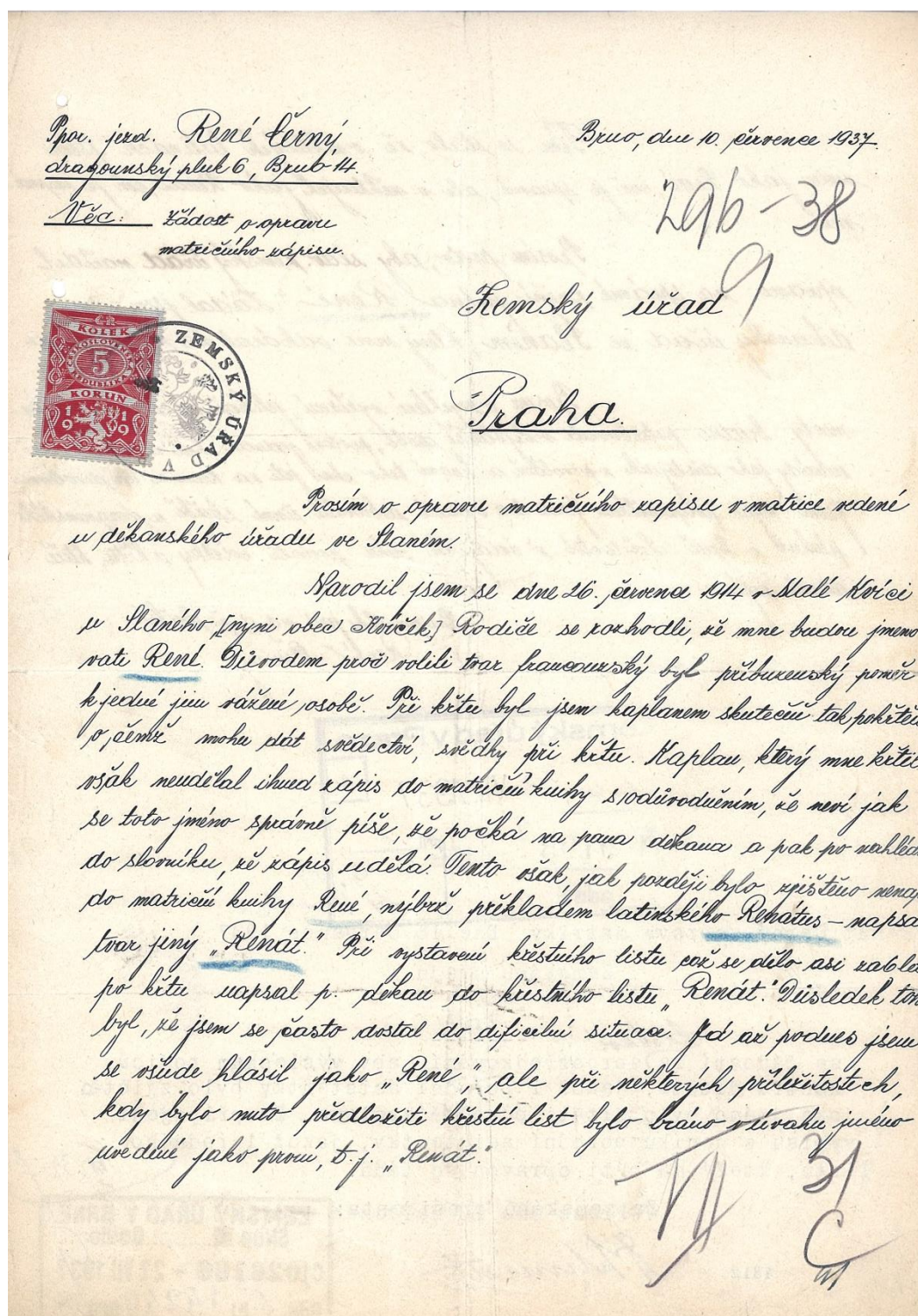
Seznam příloh

- Příloha č. 1: Žádost René Černého o změnu křestního jména (rok 1937)
- Příloha č. 2: René Černý na fotografiích
- Příloha č. 3: Popis osoby vězně René Černého při převozu SVS v roce 1948
- Příloha č. 4: Žádost René Černého o milost, dne 22. května 1950
- Příloha č. 5: Výuková prezentace pro střední školy - *(přiloženo na CD)*

Přílohy

Příloha č. 1: Žádost René Černého o změnu křestního jména (rok 1937)

(NA, fond Zemský úřad Praha – matriční záležitosti, sign 296/1938, kar. 1143)

Tím se stalo, že v některých listinách jsem
veden jako René, což je správné, ale v některých jako Renát, což je nesprá-
vné.

Prosím proto, aby star. zemský úřad nařídil
opravu na správné první jméno "René". Žádal jsem o to
dekanství v Blahém, který mne oslovil na zemský úřad.

Prosím o rychlou vyřízení, jelikož všechny své doku-
menty budu potřebovat v nejbližší době, protože jedná se o vstupní do-
kumenty jako existující v porodnici a kromě toho chci jít na hranice na dovolenou.
Jsem nyní podpovědkem jednatel v oddělení činné službě u drážnického
pluku v Brně. Svědectví v údajích mohu podat svědky v křtu, kteří
dosud žijí.

Podpovědkem jed. v d. a p. službě
Renát Černý.

Zemský úřad v Praze.	
Došlo dne 13. VII. 1937	4
№ 9193 7. 1937	pril.
U. odděl. 9	

Renát Černý, oprava matriky Dne 16 července 1937

Zemskému úřadu
v
Brně

Laskavě
se žádostí za sprostředkování, aby výsledkem rodičů,
kroťů dítěte, jakož i porodní asistentky bylo zjištěno
jaké jméno bylo dítěti původně zvoleno. Za připojení
výpisu z deníku porodní asistentky, jakož i rodného
listu, který má být opraven se žádá.

Za přezkoušení předloženo

11.34-f

ZEMSKÝ ÚŘAD V BRNĚ	
Skup. III	Došlo:
čj 026166 - 27. VII. 1937	
Odd. 5 čj. 14240	pril. 6

m/s
4812

Almiedt

Příloha č. 2: René Černý na fotografiích

René Černý s ostatními vojáky při cvičení v roce 1942 ve Velké Británii

(NA, fond Miloš Knorr, inv. č. 168)

Mjr. René Černý na fotografii v roce 1946 před cestou do Francie

(NA, fond PŘP II. - VS 41-50, sign. Č 736/18 Černý René, kar. 1246)

Příloha č. 3: Popis osoby vězně René Černého při převozu SVS v roce 1948

(NA, fond Státní soud, spisová značka Or I/V 7/50-neuspořádáno)

Číslo protokolu: 3914 Číslo cely: Česka f

Společníci: _____

Byl... prohlédnut... a podepsaný člen SVS náležel u n. _____

Podpis člena SVS: Machan Podpis vězně: René Černý

Popis osoby.

Dne 20 listopadu 1948 poledne o 14³⁰ hodině byl vojenská vězňák René Černý René dodán
 vyšetřován u

Rodiště: <u>Striežek</u>	Postava (velikost v cm): <u>182</u>
Okres: <u>Plzeň</u>	Obličej: <u>čistý</u>
Domovská obec: <u>Perešín</u>	Vlasy: <u>na křestenci</u>
Okres: <u>Chotoměřice</u>	Čelo: <u>vysoké</u>
Polic. hlášen: <u>Praha</u>	Obočí: <u>široké</u>
Bydliště příbuzných: <u>bratř. Černý, Václav, Chotoměřice</u>	Oči: <u>šedé</u>
Věk: <u>26. 7. 1914</u> <u>Žitka 4</u>	Nos: <u>šupj</u>
Náboženství: <u>n. k.</u>	Ústa: <u>normální</u>
Stav: <u>svobodný</u>	Zuby: <u>opravené</u>
Zaměstnání: <u>major</u>	Vousy: <u>holé</u>
Mluví řečmi: <u>česky, anglicky, francouzsky, něm. státní</u>	Brada: <u>čistá</u>
Poslední pobyt: <u>Praga, Lipová 14</u>	Zvláštní znamení: <u>f</u>
Trestný čin: <u>státní soud</u>	

oděv: Antoniin + Kusy oděvu: šatka, boty, nos, šnětky +

1 klobouk:	5 nákrčník:	klobouk:	svrchní sukně:
1 čepice: <u>černá</u>	košile: <u>černá</u>	šátek:	spodní sukně:
1 svetr:	spodky: <u>č. a bí.</u>	plášť:	košile:
1 zimník:	boty: <u>pol. hnědé</u>	kostým:	kalhoty:
1 kabát: <u>černá</u>	ponožky: <u>černé</u>	šaty:	zástěra:
1 vesta:	sveotr: <u>č. a hnědý</u>	sveatr:	boty:
1 kalhoty: <u>černé</u>	opasek:	blůza:	punčochy:
10 kapesník: <u>černý</u>	šle:	pas:	
šle:		podvazkový:	
		kapesník:	

Trest. řád č. 4. (Popis osoby.) — 67-521/47. Tiskárna Pantrže

Vyhotovil: K. M.

Příloha č. 4: Žádost René Černého o milost, dne 22. května 1950

(NA, fond Státní soud, spisová značka Or I/V 187/50, neuspořádáno)

René Černý
ve věznici st. soudu
Praha - Pankrác

Věc: Proba o milost
u rozsudku
trest smrti.

Praha, 22. května 1950.

Panu
prezidentu Československé Republiky,
Klementu Gottwaldovi
Praha - Hrad.

Pane prezidente,
prošim o udělení Vaší milosti a zmírnění
trestu smrti v trest na svobodu.
svou prosbu takto odůvodňuji:

1. Byl jsem po celý svůj dosavadní život
řádným člověkem.
- 2.účastnil jsem se aktivně boje proti
fašistickým okupantům v zahraniční armádě
3. v této armádě, byl jsem po určitou dobu
nádělen u štábu vel. divise. z tohoto místa

komohl jsem desítkám československých bojovníků
za svobodu ze Španělské války, kteří byli
po skončení války internováni v táboře
Gours ve franc. Pyrenejích. Francouzské
velení, zastupované učitелеm čs. tábora
glu. Mativetem (franc.) chtělo za každou
cenu tyto osoby, jichž bylo tehdy v čs.
jednotkách asi kolem 140 osob, vrátiti
zpět do lone. tábora.

Postavil jsem se tehdy v zájmu pravdy
a spravedlnosti za to, aby tyto lidé mezi
nami zůstali.

Věděl jsem, že hlavní slovo v celé věci
má v táboře přidělený "zol. komisár
stař. franc. bezpečnosti" Mazet, který se
snáží celou věc co nejdříve provadit.

Sebral jsem proto důkazy proti
Mazetově činnosti a tak dosáhl, že jeho
zprávám jeduak nelze plně důvěřovati,
jeduak že byl sám se svého místa sesazen
a přeložen.

Tím se podarilo i uel. tabora gen. Mativeta
přesvědčit a hlavně uváčet osob do gours
zmarit.

Jsem jist, že jsem tak zachránil desítky
osob od dlouhého dalšího věznění, resp.
od upadnutí do rukou Němců po pádu Francie.

Nemyslím, že nadarmo mi tito bojovníci
ze Španělska nazývají "táton", neboť jsem
jim po válce dala přímou radu. Staral jsem
se o ně tak, že jsem si toho hřziško určitě
zaplnil.

Vážně pane presidente, nikdy jsem
si celou tuto věc nepřipisoval jako něco
zvláštního, ale dnes, kdy rozhodujete o
mém životě, uodím to proto, abych ukázal
že nejsem zyní, ale nikdy v životě před tím,
nestal jsem proti lidu nebo proti Komunistům

Také v Anglii, když bylo od jednotek
es. brigady odveleno na 600 t.zv. "španěláci"
dělal jsem vše možné, aby se vrátili.

Věru podrobnosti uvedl jsem do Protokolu
kav. stábu, jež se mnou byl sepsán
letos v březnu v měst. na Borech. Prosim
aby i tento orgán byl slyšen, že jsem
jej mohl, o radu, zda bych nemohl
žádat o revizi rozhodnutí o mém hrovně
některu st. soudu nebo o milost.

Krátce na to došel jsem se do této
strašné situace. Prosim Vás pane presidente,
ujišťuji vás v této pro mne tak těžké
chvilí, že v situaci ~~o které jsem, jsem~~
opravdu nevinu. Nedovolil bych si Vám
psát v tak strašné vážné chvilí nepravdu.
Respektuji rozh. soudu, ale ubezpečuji Vás
že jsem do této situace křišel bez svého
zavinění. Snad moje povaha, jež se
me vždy představenými dobře poznává,
zavinila špatné doporučení nebo kopis
tréhuje na Borech.

Prosim vás, pane presidente, dajíte
mi život, já slibuji, že se uina snažím,
být i vzájemně, pracovat tak, aby si toho zasloužil
Rene Čermák